

Årsredovisning 2020

Bilaga måluppfyllelse i perspektiv

Innehållsförteckning

Inledning	3
Sammanfattande bild av måluppfyllelse	4
Samhälle	5
Medborgare	29
Verksamhet	45
Medarbetare	60
Ekonomi	67

Inledning

I denna bilaga till Region Norrbottens årsredovisning 2020 presenteras mål och målpuppfyllelse. Region Norrbotten tillämpar balanserad styrning vilket innebär att verksamheten beskrivs, planeras och följs upp utifrån fem perspektiv:

Samhälle

Medborgare

Verksamhet

Medarbetare

Ekonomi

Samma modell används på alla nivåer i regionen, på så sätt skapas en tydlig logik i styrningen från politik till verksamhet.

Regionfullmäktige har inom respektive perspektiv fastställt strategiska mål. Utifrån dessa fastställer styrelsen, regionala utvecklingsnämnden och patientnämnden framgångsfaktorer, indikatorer, mått och mål för målpuppfyllelse.

Strategiska mål är strävansmål som tydliggör vad regionen behöver inrikta sig på för att nå visionen. De strategiska målen är fastställda av regionfullmäktige som också har lyft fram framgångsfaktorer för att nå de strategiska målen. **Styrmått** är målsatta mätvärden som ska bidra till värderingen av de strategiska målen. **Kontrollmått** är kompletterande mått som ska bidra till värderingen av resultaten och utvecklingen av de strategiska målen. Dessa fastställs av regiondirektören. **Den sammanfattande bedömningen av målpuppfyllelsen** av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på målpuppfyllelsen, utan även andra faktorer påverkar. Bedömningen av styrmåtten görs med färgmarkeringar och utvecklingspilar.

Sammanfattande bild av måluppfyllelse

Samhälle		Medborgare		Verksamhet		Medarbetare		Ekonomi			
Strategiska mål	Styr-mätt	Strategiska mål	Styr-mätt	Strategiska mål	Styr-mätt	Strategiska mål	Styr-mätt	Strategiska mål	Styr-mätt		
Hållbart nyttjande av resurser	▲	Goda kommunikationer	▲	Nära vård på nya sätt	▲	Hållbar kompetens försörjning oavsett leverantör	▲	God ekonomisk hushållning	▲		
	▲		▲		▲		▲		▲		
	▲	▼	▲	▲	▲	▲	▲	▲			
	▶	▶	▲	▲	▲	▲	▲	▲			
Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle	▲	Ett rikt och brett kulturliv	▲	Stöd och motivation för att främja jämlik och jämställd hälsa	▲	Tydlig ledning och styrning	▲	Okade intäkter	▶		
	▼		▶		▲		▲		▲	▲	
God livskvalité, jämlik och jämställd hälsa	▲	En god, jämlik och samordnad vård för kvinnor och män	▲	En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god jämställd kvalitet oavsett leverantör	▲	Delaktighet, ansvar, uppskattning och styrning	▲	Effektiv verksamhet, minst i paritet med riksnittet i våra verksamheter	▲		
	▲		▲		▲		▲		▲	▲	
	▲		▲		▲		▲		▲	▲	▲
	▲		▲		▲		▲		▲	▲	▲
Tydligt regionalt ledarskap	▶	Nöjda och delaktiga patienter	▲	En välkomnande, hållbar och attraktiv verksamhet	▲	Skapa incitament för innovation och nyskapande inom verksamheterna	▲	Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på 10 procent	▲		
	▶		▲		▲		▲		▲	▲	

Måluppföljning då styrmättet är en aktivitet:

■	Aktiviteten är slutförd
●	Aktiviteten är påbörjad
▲	Aktiviteten har inte påbörjats
◆	Mättet bedöms ej för perioden

Måluppföljning av styrmätt som är nyckeltal eller liknande:

■	Målet har uppnåtts
●	Målet har delvis uppnåtts
▲	Målet har inte uppnåtts
◆	Mättet bedöms ej för perioden
▲	Förbättring
▶	Oförändrat
▼	Försämring

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden visar att två av de 20 strategiska målen helt har uppnåtts, 15 har delvis uppnåtts, två har inte uppnåtts och ett mål har inte kunnat bedömas.

Samhälle

Perspektivet Samhälle beskriver hur förutsättningar för Norrbottens utveckling tas till vara med befolkningens bästa i fokus. Här behövs samverkan med kommuner, myndigheter och andra aktörer för att uppnå målen.

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Hållbart nyttjande av resurser (RS, RUN)	●	Miljö och hållbarhetskonsekvenser är inkluderade i alla beslutsprocesser (RS)
		Minskning av klimatpåverkande utsläpp och omställning till förnyelsebara energikällor (RS, RUN)
		Bidra till hållbar näringslivs- och konsumtionsutveckling i ett globalt perspektiv (RUN)
		Ett samlat utbildningsutbud i länet som matchar arbetslivets behov av kompetens (RUN)
Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle (RUN)	●	Stärka miljöer för innovationer och entreprenörskap (RUN)
		Civila samhället är en viktig part i samhällsutvecklingen (RUN)
God livskvalité, jämlik och jämställd hälsa (RS, RUN)	●	Norrbottningar är delaktiga i samhällets utveckling (RS)
		Region Norrbotten arbetar efter gemensam handlingsplan med andra (RS)
		Unga kvinnor och män är delaktiga i samhällets utveckling (RUN)
		Goda möjligheter till jämlik och jämställd utbildning och ett livslångt lärande (RUN)
		Bidrag och stöd bidrar till att förverkliga övergripande strategier och planer (RUN)
Tydligt regionalt ledarskap (RS, RUN)	●	Beslut på nationell och EU-nivå ska vara gynnsamma för Norrbotten (RS)
		Aktiv dialog i samspel med regionala aktörer för att vara rösten för territoriet (RUN)
		Norrbottens möjligheter är kända så beslut på nationell och EU-nivå blir gynnsamma för Norrbotten (RUN)

Hållbart nyttjande av resurser

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Flera satsningar görs som bidrar till en hållbar näringslivsutveckling samtidigt som Norrbotten har goda förutsättningar att komma väl ut i det nya EU-programmet för en rättvis omställning där den svenska stålindustrins värdekedja är prioriterad. Insatser har initierats under året för att möta det ökade antalet varsel och arbetslöshet till följd av pandemin. Under året har regionen inlett processer som kopplar den regionala utvecklingsstrategin till fysisk planering. På så sätt utvecklas regionens roll inom fysisk planering.

Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Besöksnäringen har påverkats hårt av pandemin. Regionen har med hjälp av dialog med näringslivet och våra verktyg genomfört åtgärder som har kunnat mildra effekterna. Basindustrin och dess underleverantörer har inte påverkats i samma utsträckning. Trycket på projekt- och företagsstöd har varit högt under året. Ett arbete med att ta fram en överenskommelse mellan regionen, länsstyrelsen och civilsamhället har genomförts.

God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Länsutvecklingsrådets arbete med att öka antalet deltagare, stärka nätverket och öka fokus på kulturfrågor stannade av till följd av pandemin. Under perioden har insatser gjorts inom området kompetensförsörjning med utbildningsmöjlighet för att möta situationen med ökat antal varsel och arbetslösa. En uppföljning av regionala utvecklingsstrategin och kulturplanen visar att åtgärder vidtas som bidrar till deras genomförande.

Tydligt regionalt ledarskap

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Pandemin har påverkat den politiska agendan och därmed arbetet med påverkansfrågorna under 2020. Stockholmskontorets funktion som en mötesplats för samtal och påverkan har begränsats. Samtidigt har den nya verkligheten med en mängd digitala möten ökat tillgängligheten till arenor och beslutfattare. Att koppla en påverkansfråga till någon typ av händelse, egen rapport eller utredningsförslag skapar stor nytta. Samverkan med andra är även det en tydlig framgångsfaktor i arbetet med påverkansfrågor.

Strategiskt mål: Hållbart nyttjande av resurser

MILJÖ OCH HÅLLBARHETSKONSEKVENSER ÄR INKLUDERADE I ALLA BESLUTSPROCESSER

2015 antog FN:s generalförsamling resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innebär att alla 193 medlemsländer i FN förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Agendan innehåller totalt 17 stycken hållbarhetsmål.

Region Norrbotten prioriterar åtta mål ur hållbarhetsdimensionerna där regionen är både drivande och utförare i styrning genom den strategiska planen. Dessa åtta hållbarhetsmål är

- God hälsa och välbefinnande
- God utbildning för alla
- Jämställdhet
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Hållbar konsumtion och produktion
- Hållbara städer och samhällen
- Bekämpa klimatförändringarna

Arbetet med att tydliggöra hur de strategiska målen bidrar till Agenda 2030-målen har påbörjats. En hållbarhetsstrategi ska tas fram istället för en miljöplan.

Strategiskt mål: Hållbart nyttjande av resurser

FRAMGÅNGSFAKTOR: MINSKNING AV KLIMATPÅVERKANDE UTSLÄPP OCH OMSTÄLLNING TILL FÖRNYELSEBARA ENERGIKÄLLOR

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Genomsnittligt utsläpp av personbilsparken[1]	RS		Minska		↑
Tjänsteresor med flyg (antal personmil)	RS		Minskning med 15 %		↑
Verksamhetsyta	RS		Minska		↑
Aktivitet: Ta fram handlingsplan för genomförande av Norrbottens klimat- och energistrategi	RUN		Handlingsplan antagen		-
Aktivitet: Höja kunskapsnivån så hållbarhetskonsekvenser inkluderas i beslutsprocesser	RUN		Kunskaps-höjande aktiviteter för förtroendevalda och tjänstepersoner genomfört		-

Pandemin har inneburit en kraftig ökning av distansmöten och därmed har regionens utsläpp från personbilsparken minskat. Även tjänsteresorna med flyg har minskat kraftigt. Regionens verksamhetsyta har också minskat då lokaler lämnats.

En elnätsanalys för att visa på framtida behov

Under året levererades den första regionala elnätsanalysen som ett inspel tillsammans med de andra elnätsanalyser som tagits fram av länsstyrelser i södra Sverige. Rapporten berättar om förutsättningarna för elförsörjning i länet som helhet och har fått stort genomslag lokalt och nationellt.

Under hösten påbörjades steg två av den regionala elnätsanalysen i samarbete med länets kommuner. Förväntat resultat är en ökad kunskap om hur planberedskapen och förutsättningen för elförsörjning ser ut på kommunal nivå. Detta blir ett planeringsunderlag till kommunerna och till arbetet med strukturbild för Norrbotten.

Temadag gröna näringar

Som ett led i att synliggöra resultat av genomförda eller pågående satsningar genomfördes ett temasammanträde med fokus på gröna näringar och ökad självförsörjningsgrad. Ledamöterna fick ta del av resultaten från arbetet med den regionala livsmedelsstrategin, satsningen gröna näringar med Grans naturbruksgymnasium som nav samt skogs- och lantbrukarnas arbete med hållbarhetsfrågor.

Fonden för rättvis omställning

En strategi med finansiering från Fonden för rättvis omställning (Just Transition Fund) tas fram av Tillväxtverket i nära samverkan med Region Norrbotten. Fonden ska underlätta för omställning av bland annat stålindustrin i Norrbotten och är en del av EU:s Green Deal. Finansieringens storlek är fortfarande osäker, liksom vilka krav som ställs på medfinansiering. Det kommer att tydliggöras under 2021.

Satsningar på solel

Det finns en stor potential för ett utvecklat och växande näringsliv inom solenergi. Enligt Energimyndighetens nya strategi för solel förväntas solcellsbranschen i Sverige sysselsätta närmare 2 000 personer på heltid 2020. Solenergi är dock ett relativt outvecklat område i Norrbotten. Här finns få installerade anläggningar jämfört med övriga Sverige och endast ett fåtal lokala leverantörer som erbjuder solceller.

Region Norrbotten har därför medfinansierat ett regionalfondsprojekt som har målsättningen att öka efterfrågan på solel bland små och medelstora företag (SMF) i Övre Norrland. Det ska ske genom ökade investeringar av solel bland SMF och ökad kunskap om solel i nordiska förhållanden. Projektet ska arbeta med kunskapshöjande insatser för att säkra installationer av god kvalitet och öka efterfrågan på solel. Projektet kommer att ha ett visst fokus mot målgruppen kommersiella fastighetsägare och industri eftersom intresset från denna

målgrupp är stort och det finns god potential för solel på tak och fasader. Projektet ska även testa nya koncept och affärsmodeller för solel, till exempel fasadmonterade och byggnadsintegrerade system och lagring.

LTU Green Fuel kan fortsätta

LTU Green Fuels är en av världens mest avancerade pilotanläggningar för förgasning av olika slags bioprodukter till syntetgas och gröna bränslen. Fokus ligger på att ersätta fossil olja med gröna bränslen. Det har funnits oklarheter kring anläggningens framtid men efter en gemensam satsning från regionen, LTU, Längmanska företagarfonden, Piteå kommun och Luleå kommun kommer anläggningen att finnas kvar under en längre period.

Energikontor Norr stärker energiarbetet på lokal och regional nivå

Energikontor Norr har som uppdrag att driva energi- och klimatfrågor på lokal och regional nivå i ett internationellt perspektiv. Bolagets mål är att verka för att öka andelen förnybara energikällor i regionen och verka för en effektivare användning av energi och naturresurser. Mycket av arbetet drivs i form av projekt där målgruppen oftast är offentliga aktörer och små och medelstora företag.

Under året har bolaget delvis fokuserat på arbetet med att minska de fossila utsläppen från transporter. Det arbetet kommer sannolikt att få en större roll framöver. Bolaget har fortsatt att ge stöd till kommunerna i deras strategiska energi- och klimatarbete för att nå de regionala energi- och klimatmålen. En energi- och klimatöversikt för länet år 2020 har tagits fram i samarbete med Länsstyrelsen i Norrbotten. Stöd har getts till mindre företag för att de ska komma igång med sitt hållbarhetsarbete, integrera det i affärsstrategi och öka konkurrenskraften. Tillsammans med ett antal regionala aktörer, med LRF som projektledare, har en insats genomförts för att öka intresset för solel bland de två nordligaste länens lantbrukare.

Strategiskt mål: Hållbart nyttjande av resurser

FRAMGÅNGSFAKTOR: BIDRA TILL HÅLLBAR NÄRINGS- OCH KONSUMTIONSENTVECKLING I ETT GLOBALT PERSPEKTIV

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Utveckla regionens roll i den fysiska planeringen	RUN		Tidsplan för framtagning av regionplan		-

Norrbottens miljöpris till BD Fisk

Almi Företagspartner Nord, Region Norrbotten och Energikontor Norrs miljöpris på 50 000 kronor tilldelades i år BD Fisk. BD Fisk visar hur hållbar utveckling ligger i fokus i alla led av verksamheten genom tydlig kommunikation, kravställningar och certifieringar för både egen produktion och hos

sina leverantörer. Viljan att arbeta långsiktigt med systemförändringar är tydlig, och de har genomtänkta strategier för att minska både sin och sina leverantörers klimatpåverkan och resursanvändning.

Företaget verkar för ett hållbart samhälle ur både lokalt och globalt perspektiv genom att bidra till det globala Agenda 2030-målet om hållbar konsumtion och produktion. Bidra till det globala Agenda 2030-målet om hav och marina resurser. BD Fisk arbetar för ett hållbart vattenbruk och ett levande hav med livskraftiga fiskbestånd idag och i framtiden genom certifierade produkter.

Näringslivspriset till Local Hero

Almi Företagspartner Nords och Region Norrbottens gemensamma näringslivspris tilldelades i år Pensionatet Malmgatan AB. De har inte bara själva ställt om utan även hjälpt andra när hela världen förändrats. Norrbottens näringslivspris tilldelas två handlingskraftiga eldsjälar, Lisa Hellmér och My Bergström, som startat Local Hero. Det är ett initiativ för att stötta lokala företag i coronatider. Local Hero bygger på att det går att stötta den lokala handeln på många olika sätt, genom att köpa take away-mat, en blombukett eller det där lilla extra du gått omkring och varit sugen på att köpa ett tag! Det går att lägga upp en bild och text med hashtag #localhero och din ort för att sprida inspirationen. Idag finns Local Hero-initiativ spridda över hela Sverige.

Fiske som blå näring

Region Norrbottens arbete med den blå näringen syftar dels till att öka den lokala livsmedelsförsörjningen och dels till att värna livskraftiga kust- och skärgårdssamhällen vilket i sin tur både ökar Norrbottens självförsörjningsgrad och attraktivitet. Detta syfte är även i enlighet med mål 14 b i Agenda 2030 som handlar om att säkerställa tillträde för småskaliga fiskare till marina resurser och marknader. Tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten och Norrbottens kustfiskares producentorganisation har ett samarbete initierats för att skapa förutsättningar för ett livskraftigt lokalt förankrat småskaligt yrkesfiske med lokal förädling av fiskeråvaran. Samarbetet har bland annat resulterat i att generaldirektören för Havs- och vattenmyndigheten besökt Norrbotten två gånger under år 2020 för att diskutera fiskets förutsättningar och framtid med regionala representanter. Under år 2020 bildades regionnätverket *Hållbart och lokalt förankrat yrkesfiske med framtidstro* där Region Norrbotten är en av de drivande aktörerna. I dagsläget ingår elva av Sveriges regioner i nätverket som bedriver ett aktivt påverkansarbete genom att anordna seminarium, svara gemensamt på remisser och anordna möten med nyckelpersoner inom fiskepolitiken och förvaltningen av fiskeresurser.

Regional fysisk planering

Under 2020 har Region Norrbotten utvecklat sin roll inom regional fysiska planering och genomfört ett antal insatser för att koppla den regionala utvecklingsstrategin till fysisk planering. Nedan följer några exempel:

Samplanering: Projektet *Regional strategisk samordning för hållbar tillväxt* i Norrbotten har pågått mellan 2018 och 2020 och slutrapporterades i oktober.

Viktiga kunskaper och erfarenheter inom strategisk fysisk planering förvärvades i projektet för att utveckla Region Norrbottens roll i regional fysisk planering och att knyta samman den regionala utvecklingsstrategin med de kommunala översiktsplanerna. En vägledning för Samplanering togs fram för samordning av regionala planeringsprocesser, rollfördelning planeringsaktörer och storregional aktörskartläggning av intressenter i samhällsplanering. Besöksnäringen fungerade som case där vi studerade hur fysisk planering kan skapa förutsättningar för näringslivet. Förväntat resultat av projektet är en samverkansöverenskommelse mellan regionala planeringsaktörer och kommuner med en tillhörande handlingsplan för de närmaste åren med gemensamma insatser. Samverkansöverenskommelsen lägger grunden för processen att ta fram strukturbild för Norrbotten i samverkan med andra aktörer.

Strukturbild: Strukturbildsarbetet kommer att pågå 2020-2022 och syftar till att knyta samman den regionala utvecklingsstrategin med kommunernas översiktsplaner. Strukturbilder är ett sätt att med hjälp av kartor visualisera strategiskt viktiga utvecklingsfaktorer i länet. Med vägledningen för samplanering som grund ska strukturbilder tas fram för Norrbotten i samverkan med länets kommuner, Länsstyrelsen, Trafikverket, Regionala kollektivtrafikmyndigheten och Norrbottens kommuner. Till strukturbildsarbetet knyts ett antal referensgrupper från viktiga intressenter, till exempel Swedish Lapland Visitors board (Besöksnäring) och Samforma (Civilsamhälle), Region Norrbottens länsungdomsråd (LUR) och Sametinget.

Satsningen *Vägar till hållbar utveckling* i Norrbotten har startats upp under året. Syftet med projektet är att hållbarhetsintegrera det regionala utvecklingsarbetet. Inom insatsområde 1, Hållbar strukturbild, har ett nätverk för hälsofrämjande samhällsplanering etablerats. Nätverket är en samverkan mellan den regionala utvecklingsstrategin och den regionala folkhälsostrategin och innebär samverkan mellan folkhälsostrategier inom regionen och i kommunerna samt med forskare inom hälsofrämjande samhällsbyggnad vid Luleå Tekniska Universitet. Aktiviteterna inom nätverket förväntas leda fram till en regional strategi för hälsofrämjande samhällsplanering som bidrar till att uppfylla målen *11 Hållbara städer och samhällen* och *3 God hälsa och välbefinnande* i Agenda 2030. Övriga aktiviteter inom Hållbar strukturbild omfattar framtagandet av kunskapsunderlag om hur samhällsplaneringen i Norrbotten kan bidra till att uppfylla målen i Agenda 2030 samt framtagandet av hållbarhetsanalyser av regional transportplanering. Förväntat resultat är att hitta verktyg för att integrera alla hållbarhetsperspektiv i arbetsprocesser för framtagandet av regionala planeringsunderlag såsom Strukturbild, Länstransportplan och Trafikförsörjningsprogram för en hållbar utveckling.

Regionens roll som samrådspart enligt plan- och bygglagen (PBL): Regionen har lämnat samordnade yttranden över kommunala översiktsplaner och deltagit i workshops anordnade av kommunerna inom deras arbete med översiktsplaner. Det finns en stående rubrik i våra yttranden som rör hållbarhetsa-

spekter som Agenda 2030, barnkonventionen, folkhälsa, jämställdhet, hållbara transporter samt klimatanpassning, en viktig del i att nå det strategiska målet om hållbart nyttjande av resurser.

Kunskaphöjande och nätverkande

En del i att utveckla regionens roll i den fysiska planeringen är att vara aktiv i nätverkande sammanhang för att sprida information om regionens och att lära oss av andra. Under 2020 har vi deltagit och hållit presentationer om regionens arbete med fysisk planering som regionalt utvecklingsansvarig i nätverk inom samhällsplanering. Det handlar till exempel om ÖP-samverkan Norrbotten, nätverket för samhällsplaneringschefer, Länsstyrelsens dialogmöte om bostadsförsörjningsprogram, Samhällsplaneringsdagarna och Tillväxtverkets erfarenhetsträffar. Regionen har även deltagit i ett antal seminarier, utbildningar och workshops med tema samhällsplanering och hållbarhet, exempelvis SKR:s nätverk för regionala planerare och utbildningar inom fysisk planering, Boverkets arbete med vägledning för kommunala arkitekturstrategier, Tillväxtverkets träffar om tillväxtskapande samhällsplanering, och RegLabs Hållbarhetsnätverk.

Strandskyddsutredningen

Region Norrbotten deltog med en strateg i expertgruppen till den statliga utredningen *Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd* (SOU 2020:78). Att öka bostadsbyggandet är en prioriterad fråga i den regionala utvecklingsstrategin. Förslag till åtgärder är att påverka nationell nivå att hitta flexibla möjligheter för byggande i attraktiva och strandnära lägen. Att delta i utredningen gav möjligheten att bidra med det regionala utvecklingsperspektivet i miljölagstiftningen.

DigiBy för ökad samhällsservice i landsbygd

Syftet med DigiBy-projektet är att, i bred samverkan mellan Region Norrbotten, Norrbottens alla kommuner och Luleå tekniska universitet, genomföra pilottester för att öka kunskapen om och tillämpningen av digitaliseringens möjligheter för serviceutveckling i gles- och landsbygder. Under året har en lösning för att enkelt kunna distribuera information från projektet, byar, kommuner med flera till varandra. Detta inkluderar en stor datorskärm med tillhörande utrustning. Skärmar har monterats i Soutujärvi, Morjärv, Kalix, Niemisel och Gunnarsbyn och projektet planerar för ytterligare ett antal installationer. För att erbjuda möjligheter för utlämning av paket och varor utanför butikernas ordinarie öppettider har en pilot för utlämningsboxar med kodlås som man kan öppna dygnet runt genomförts. Boxarna finns tre orter. Dialog pågår med PostNord, DHL och Schenker för att ta fram en lösning som möjliggör att paket ska kunna levereras via de digitala paketboxarna. Ett av DigiBys pilotprojekt är att utveckla länets bokbussar till att bli rullande Digidel-Centra. På länets vägar rullar idag sju bokbussar som varje vecka möter massor av låntagare i norrbottniska byar. Förutom att låna böcker ska medborgare kunna ställa frågor om användning av mobiltelefon, surfplatta eller dator. Det finns även möjlighet att få hjälp med att ladda ner en app eller få veta hur ett säkert lösenord ska se ut. Det ska även vara möjligt få stöd i att utveckla digital

delaktighet och kunskap. Både nybörjare och vana digitala användare är välkomna och naturligtvis är alla tjänster kostnadsfria. Piloten startade upp under hösten 2020 med bokbussen i Piteå och har ambitionen att utvidga piloten till att även gälla fler bokbussar i Norrbotten. Digitala butiker, där man med elektroniskt lås och digital betalning kan handla utanför ordinarie öppettider, testas. Just nu pågår försök hos livsmedelshandlare i Moskosel och Soutöjärvi.

Strategiskt mål: Hållbart nyttjande av resurser

FRAMGÅNGSFAKTOR: ETT SAMLAT UTBILDNINGSPROGRAM I LÄNET SOM MATCHAR ARBETSLIVETS BEHOV AV KOMPETENS

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal lediga jobb per arbetslös i Norrbotten	RUN		Positiv trend		

Varsel och arbetslöshet med koppling till corona

2020 har präglats av pandemin och många branscher och företag i Norrbotten har drabbats. För att möta detta beviljades Region Norrbotten under våren medel från EU:s socialfond för att erbjuda kompetensutvecklingsinsatser till ekonomiskt utsatta företag i projektet Samling för jobb och framtid. Projektet verkar i hela länet och insatser görs i samarbete med kommuner, universitet, Swedish Lapland Visitors Board och IUC Norr. Från september månad har projektet arbetat med att samla in behov, prioritera insatser, upphandla och genomföra. Fram till sista december har projektet upphandlat insatser som omfattar 76 företag och 182 deltagare. Framför allt företag inom biltestnäring, besöksnäring och små och medelstora industriföretag har så här långt berörts. Projektet löper under hela 2021.

Strategiskt mål: Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle

FRAMGÅNGSFAKTOR: STÄRKA MILJÖER FÖR INNOVATIONER OCH ENTREPRENÖRSKAP

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal inkomna ansökningar och antal projektägare som mått på regionalt engagemang för utveckling: Projektstöd Företagstöd	RUN		Öka		
Utveckla samordning med näringslivskontor, antal företag som får stöd i jämställdhetsintegrering	RUN		15		
Aktivitet: Utveckla klusterprogram för	RUN		Program utvecklas		-

Norrbottnens Smart Diversifieringsområden					
---	--	--	--	--	--

Fortsatt nationellt stöd till Arctic Business Incubator

Bolaget har under hösten fått klart med finansiering i Vinnovas Nationella Inkubatorprogrammet för perioden 2021-2024. Bolaget tilldelades maxbelopp (som en av få inkubatorer i Sverige) med 5 000 000 kr för 2021 och 2020. Bolaget får under 2021 dessutom 1 800 000 kr i verifieringsmedel (till bolag som direkt statsstöd). Verifieringsmedel 2022 tilldelas senare. Bolaget har blivit beviljat medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden till projektet Northern Spinoff Business, i vilket man tillsammans med LTU Business och studenter från LTU ska hitta och förädla norrbottniska affärsidéer med potential att slå internationellt. De bästa idéerna vidareutvecklas och paketeras för att kunna generera nya affärer och jobb till regionen.

Almi Företagspartner Nord har stärkt innovationskraften

Med målet att stärka innovationskraften i Norrbotten och Västerbotten har Almi Nord sedan 2017 tillsammans med LTU Business drivit projektet Innovationskraft Nord med finansiering från Vinnova. Projektet har erbjudit privatpersoner ett kostnadsfritt och effektivt innovationsstöd på upp till 50 000 kronor av erfarna rådgivare. Hela 367 idéer har fått hjälp vilket har bidragit till kommersialiseringen av 54 idéer och flera nya företag i regionen. Idéerna som kommersialiserats har haft en stor branschbredd, t ex sport- och fritidsprodukter, digitala hållbarhetstjänster, cleantech samt innovativa hus- och hemlösningar.

BD Pops arbete i en pandemiutsatt bransch

Musikbranschen har berörts kraftigt av pandemin och många har fått ställa om sin verksamhet. Begränsningen av antalet människor som får samlas har i princip inneburit ett näringsförbud för många aktörer i branschen och har särskilt hårt drabbat de kringringingar som finns runt en artist: arrangörer, ljud och ljus etc. En ökning har setts i antalet musikproduktioner i studio då branschen har fått mer tid för den typen av verksamhet när hela konsertverksamheten står stilla. Bolaget testat nya verktyg och ny teknisk utrustning för att kunna arbeta med kreativt skapande på distans. Det har resulterat i att BD Pop börjat undersöka möjligheten till ett innovationsprojekt där teknik och kreativa processer möts, BD Songwriters Digital. Planen är att ta fram en kravspecifikation till en teknisk plattform där kulturella och kreativa näringar (KKN) och teknikföretag kan mötas och skapa en kreativ miljö där låtskrivare kan arbeta och skapa på distans. Bolaget samverkar med Centrum för Distansöverbyggande Teknik (CDT) på Luleå tekniska universitet. Tjänsteleverantörer inom den nya generationens kommunikation 5G har också visat stort intresse för projektet.

Digital premiärvisning för FilmPool Nord

Med anledning av pandemin genomförde FilmPool Nord den första digitala premiärvisningen någonsin. Norrbottningarna erbjöds tre kortfilmer hemma i

tv-sofforna, som en digital variant av Film pool Nord på turné. En av filmerna, *Vill Mer* av Bo Johan Sörensen, hade Norrbottenspremiär. Cirka 200 personer såg premiären. Film pool Nord leder ett arbete med en digital film pedagogisk plattform där pedagoger och elever undervisas i hur man gör och kritiskt granskar film. Detta arbete görs på nationell nivå inom Film riket.com. Sajten har kompletterats med ytterligare en modul, en play-tjänst. Där har vi bland annat satsat på filmer av nationella minoriteter. Fortsatt utvecklingsarbete pågår. Under 2020 betalade bolaget ut pengar i utveckling/förproduktion/produktion/efterproduktion eller slutbetalning till 23 produktioner med kort/dokumentärer och 11 långfilm/tv-serier.

Investeringar i Norrbotten hittar unika affärsmöjligheter

Bolaget arbetar med att lyfta länets unika affärsmöjligheter som attraherar internationella investerare och etablerare. Regionens gemensamma utmaning är dock att paketera och nå ut med dessa affärsmöjligheter. Det finns en internationell attraktionskraft på gruv- och mineralområdet. Även våra energitillgångar (vattenkraft, vindkraft, bioenergi) som ger förutsättningar att investera i energiintensiva affärsproduktioner nära miljövänliga energikällor med högsta driftsäkerhet lockar. Detsamma gäller demo/testverksamhet, besöksnäringen och gigantiska infrastrukturprojekt. Kopplat till dessa unika affärsområden finns forskning och utbildning i världsklass. Bolaget har under året också kommit igång inom området storskalig landbaserad fiskproduktion, genom det regionala projektet *Arctic Maritime Fishfarm fas 2*, som drivs i samarbete med Hushållningssällskapet.

Kraftsamling för stärkt etableringsarbete i kommunerna

Vårens globala klimatkonferens Demo North Summit arrangerades av Investeringar i Norrbotten och genomfördes i Norrbotten. Demo North visade upp de förutsättningar som Norrbotten erbjuder för världsledande test- och teknikomställningar inom flera branscher. Norrbotten är alltså attraktivt för etablerare och investerare. Som ett led i att stärka arbetet med etableringar följdes konferensen upp med en dag tillsammans med kommunerna och Investeringar i Norrbotten den 25 augusti. Syftet var att kraftsamla kring etablerings- och investeringsarbete tillsammans och att stärka kommunernas arbete genom att bygga lokala team med hjälp av det gemensamma bolaget Investeringar i Norrbotten.

Fortsatta insatser under pandemin

Företag i Norrbotten har under perioden kunnat fortsätta att söka finansiering hos Region Norrbotten i form av statliga medel (1:1) och EU-medel för omställning i sitt företag. Ett omfattande arbete har genomförts internt för att regionens administrativa system (Nyps) ska fungera på ett användarvänligt sätt för företagen. En kontinuerlig dialog förs även med kommunernas näringslivschefer för att fånga upp eventuella behov av insatser som till exempel i fallet med branden på Polarbröd i Älvsbyn. Små företag och enskilda näringsidkare är hårt drabbade av pandemin. De har haft svårt att ta del av de statliga krisstöden och de lokala marknaderna har ställts in. En stor del av deras intäkter har därför försvunnit. De näringar som har gått fortsatt bra under

pandemin har i vissa kommuner fångat upp de små företagen inom besöksnäring och handel/hantverk med tillfällig anställning.

Stora anspråk på projektstöd och företagsstöd

Det har varit ett högt söktryck från projektägare och företag i Norrbotten både med anledning av coronapandemin för insatser i krisande näringar men även för medfinansiering av EU-program som ERUF, ESF och Interreg. Det har medfört att prioriteringarna blivit hårdare under slutet av året där en del satsningar erhållit lägre belopp eller ingen finansiering alls. Förutom coronacheckar har även delfinansiering av företagens satsningar skett i tillverkningsindustrin, tjänsteföretag, besöksnäring och hantverk inom kulturella och kreativa näringar. Samarbetet med kommunernas näringslivskontor har fortsatt under perioden men de flesta möten har genomförts digitalt. Fysiska möten har genomförts i Överkalix och Älvsbyn. Satsningen på klusterutveckling kallad Loket med finansiering från EU har startat upp efter en del förseningar på grund av coronapandemin. Ett advisory board är bildat och det kluster som är först ut i arbetet är besöksnäringen där samverkan är inledd.

Strategiskt mål: Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle

FRAMGÅNGSFAKTOR: CIVILA SAMHÄLLET ÄR EN VIKTIG PART I SAMHÄLLSUTVECKLINGEN

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Upprätta en gemensam överenskommelse om generella principer för samverkan mellan Region Norrbotten och civila samhället	RUN		Genomför projektet SÖK		-

Överenskommelse med civilsamhället framtagen

Under året har en överenskommelse mellan Region Norrbotten, Länsstyrelsen och civilsamhället tagits fram. Ett antal kunskapsdialoger har genomförts. Dessa har sedan legat till grund för överenskommelsen som ska fastställas under 2021. Syftet med överenskommelsen är att skapa former för en mer formaliserad samverkan mellan Region Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten och civilsamhället på regional nivå i Norrbotten. Den regionala överenskommelsen bygger på en nationell överenskommelse som 2008 togs fram av regeringen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt idéburna organisationer inom det sociala området. Målsättningen med den regionala överenskommelsen är att parterna, utifrån sina unika roller, kunskaper och erfarenheter, tillsammans ska möta länets samhällsutmaningar och verka för ett livskraftigt Norrbotten. Överenskommelsen ska bidra till att skapa förutsättningar för en långsiktig samverkan och ska förtydliga förhållningssättet till varandra. Den överenskommelse som är framtagen mellan parterna bygger på sju principer som ska fungera som en gemensam värdegrund för samverkan. En gemensam

vision, syfte och gemensamma målsättningar har tagits fram. Målen med överenskommelsen är:

- Skapa en jämbördig dialog och gemensam viljeyttring för en stärkt samverkan mellan parterna
- Stärka civilsamhället som sektor och de unika roller de idéburna organisationerna har i samhället
- Förbättra och öka samarbetet genom att utveckla arbetssätt och stärka samspelet med lokalsamhället och omvärld

Strategiskt mål: God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

FRAMGÅNGSFAKTOR: NORRBOTTNINGAR ÄR DELAKTIGA I SAMHÄLLETS UTVECKLING

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Medborgardialoger	RS		Öka		

Medborgardialoger är ett sätt för politiken att identifiera behov och åsikter hos länets invånare i frågor som rör regionens verksamheter. Dialogerna utgör ett värdefullt underlag för beslut i den politiska processen och ökar också invånarnas kunskaper om Region Norrbottens olika verksamheter. Under 2020 har två medborgardialoger genomförts av regionfullmäktiges beredningar. Sjukvårdsberedningen har fört dialog om barn och ungdomars behov av stöd och hjälp från ungdomsmottagning. Uppdragsberedningen har fört dialog om hur regionen kan göra det möjligt för medborgare och aktörer i Norrbotten att ställa om till ett samhälle som är oberoende av fossila bränslen. Efter pandemins utbrott ställdes samtliga planerade fysiska dialogträffar om och genomfördes istället digitalt. Detsamma gäller beredningarnas sammanträden. På så sätt har uppdragen kunnat slutföras och båda beredningarna lämnade sina verksamhetsrapporter till regionfullmäktige den 29 oktober 2020.

Strategiskt mål: God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

FRAMGÅNGSFAKTOR: REGION NORRBOTTEN ARBETAR EFTER GEMENSAM HANDLINGSPLAN MED ANDRA

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal kommuner där Region Norrbotten ingår i samverkan lokalt för förbättrade levnadsvanor	RS		2		

Ett regionalt samordnat hälsofrämjande stöd

Under 2020 har mycket arbete lagts på att verkställa ett samordnat regionalt hälsofrämjande stöd, uppdelat på ett *basutbud* som vänder sig till alla lokala och regionala aktörer, samt ett *topputbud* till ett urval av aktörer med störst

behov. Basutbudet presenteras som ett ”smörgåsbord” av hälsofrämjande insatser med syfte att förbättra den psykiska och fysiska hälsan bland barn/unga, vuxna respektive äldre. Insatserna är strukturella och tillhandahålls av Region Norrbotten, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Luleå tekniska universitet, Svenska kyrkan, med flera. Arbetet har bidragit till ett utbrett samarbete över sakområden och regionala organisationsgränser med det gemensamma syftet att skapa ett mer hälsofrämjande Norrbotten. I många arbeten deltar kommuner i framtagningsprocessen och/eller som piloter för olika insatser. Alla kommuner tar idag del av en eller flera av de insatser som erbjuds.

Utbrett samarbete med kommuner men också andra regionala aktörer

Region Norrbotten fortsätter arbetet med SAM (Samverka, Agera, Motivera), en samverkansmodell för att främja barn och ungas hälsa samt förebygga psykisk ohälsa. Att ge stöd och kunskap till professioner som möter barn, unga och föräldrar är en viktig del i det förebyggande arbetet. Detta görs bland annat genom utbildning och implementeringsstöd i evidensbaserade metoder inom exempelvis mödra- och barnhälsovården, ungdomsmottagning och elevhälsa.

Samverkan har också skett med kulturskolorna i länet som har ett pågående projekt i ämnet ”psykisk hälsa”. Nämnas kan en föreläsningdag i ämnet barn och ungas psykiska hälsa för kulturskolornas personal, spridning av kunskaps- höjande material, metoder och arbetssätt, utbildning i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA), samt utbildning i bildstöd för samtal med elever som har svårt att uttrycka känslor. Utvärderingar av samarbetet har visat att deltagarna är mycket nöjda då de fått ta del av evidensbaserade fortbildningar inom ämnen som deras yrkesgrupp annars inte har tillgång till. Detsamma gäller folkhälsoarbetet. Genom detta samarbete når folkhälsoinsatserna sammanhang där de i vanliga fall inte är vanligt förekommande. För att förbättra folkhälsan i stort, och barn och ungas psykiska hälsa specifikt, krävs främjande och förebyggande arbete på flera arenor.

Region Norrbotten har många diplomerade tobaksavvänjare som arbetar för att ge stöd till individer som vill sluta med tobak. Patienter har uttryckt en oro för sin hälsa kopplat till eventuellt insjuknande i covid-19. För att möta den efterfrågan som finns planerar Region Norrbotten ytterligare en utbildning till diplomerad tobaksavvänjare under våren 2021.

Arbetet med ”Tobaksfri duo”, en vetenskapligt utvärderad metod som används även nationellt för att främja tobaksfrihet hos barn och unga, har drivits av Folkhälsocentrum och folktandvården tillsammans sedan 2009. Metoden är skolbaserad och bygger på kontraktsskrivning mellan elev och en vuxenpartner (exempelvis en familjemedlem, släkting eller lärare) där båda lovar att hålla sig tobaksfria. Normalt sett erbjuder folktandvården introduktion av metoden till samtliga årskurs 6 i länet. I år har detta inte kunnat genomföras på grund av covid-19, då ingen utåtriktad verksamhet har genomförts för skolelever. Under 2020 skrev 92 elever i Norrbotten kontrakt i årskurs 6 om att

hålla sig tobaksfria genom högstadiet, vilket är en betydligt lägre siffra än tidigare år. 2019 skrev 559 elever kontrakt i Norrbotten.

Strategiskt mål: God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

FRAMGÅNGSFAKTOR: UNGA KVINNOR OCH MÄN ÄR DELAKTIGA I SAMHÄLLET'S UTVECKLING

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Få fler unga och en breddad representation från fler kommuner delaktiga i LUR	RUN		20 personer/ 12 kommuner		

Arbetet med folkbildningen försenas

Studiecirkelmaterialet Norrbotten för alla, som arbetades fram under 2019 tillsammans med Norrbottens Bildningsförbund, har uppdaterats. Satsningen syftar till att få fler att diskutera och delta i viktiga delar som rör Norrbottens utveckling. Den breda lanseringen har emellertid försenats av den pågående pandemin. Ny lansering och spridning av materialet planeras till början av 2021.

Länsungdomsråd och Ungt samråd för ökad delaktighet

Länsungdomsrådets (LURs) arbete har under året påverkats märkbart av coronapandemin. Aktiviteter och projekt har ställt in eller skjutits på framtiden. Arbete som kunnat genomföras är etablering av samarbete med Arrangörer i Norr för utbildning och aktiviteter av länets unga arrangörer och den rekryteringskampanj som är framtagen för spridning under 2021. Ungt samråd, initierat av den samiska ungdomsorganisationen Sáminuorra, startade upp i juni 2020 och där var LUR var inbjudna. Ungt Samråd består av representanter från alla nationella minoriteter och har fokus på nationella minoritetsfrågor ur ett ungt perspektiv. Länsungdomsrådet höll tre möten under året, varav ett fysiskt. Deltagandet på årets Almedalen och ett seminarium tillsammans med Ungt samråd under Barnkonventionens dag i november ställdes in på grund av pandemin och rådande restriktioner. Planerade aktiviteter för att nå styrmått 2020 har flyttats fram. Målet att få fler deltagare och en breddad representation från fler kommuner i LUR har därför inte kunnat uppfyllas.

Strategiskt mål: God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

FRAMGÅNGSFAKTOR: GODA MÖJLIGHETER TILL JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD UTBILDNING OCH ETT LIVSLÅNGT LÄRANDE

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel gymnasieelever med examen	RUN	K	Öka		
		M	Öka		

Kommunernas lärcentra har stärkts

En avgörande faktor för tillgång till jämlik utbildning och livslångt lärande är att det finns väl utvecklade lärcentrum i varje kommun i länet. Därför var det mycket glädjande då Skolverket i februari beviljade 17 miljoner kronor för 2020 till det gemensamma projektet Utveckling lärcentrum som berör alla 29 kommuner i Norrbotten och Västerbotten. Projektet har koordinerats av de båda regionala organisationerna och lagt grunden för en ny samverkan mellan kommuner i en större geografi. Varje enskilt lärcentrum har under året tilldelats resurser för uppgradering av teknik. Utifrån behov och förutsättningar har varje lärcentrum kunnat utveckla nya utbildningar för fjärr- och distansundervisning, e-vägledning, gemensamma utbildningswebbar samt att personal kunnat ta del av kompetensutveckling. Arbetet har skett i samverkan mellan kommuner, både inom länet men även länsöverskridande. Samma gruppering har sökt och beviljats statsbidrag fortsatt 2021 och kan därmed fortsätta den utveckling och samverkan som påbörjats. Exempel på områden som kommer adresseras särskilt under 2021 är stöd till studerande på plats samt tillgång till högre utbildning.

Andelen flickor med gymnasieexamen minskar något medan andelen pojkar ökar. Totalt är det fler flickor som har gymnasieexamen.

Valideringsfunktion har utvecklats

Validering är ett viktigt verktyg för att bedöma, värdera och erkänna vuxnas kunskaper. Validering kan förkorta en utbildningsinsats eller resultera i ett bevis som öppnar upp för inträde på arbetsmarknaden. Projektet Valideringscentrum Norr har drivits av Region Norrbotten under 2020 med målet att kunna implementera en regional valideringsfunktion som kan bistå länets vuxenutbildningar och arbetsmarknaden utifrån behov. Målet har inte kunnat nås under året då både pandemin och den interna omställningen försvårat arbetet. Vikten av att skapa regionala strukturer för validering inom ramen för livslångt lärande betonas mer än tidigare från nationellt håll. Region Norrbotten kommer under 2021 att ingå i ett nationellt projekt för att ta fram verktyg och metoder som kan bistå regioner i arbetet med att bygga upp dessa strukturer.

Strategiskt mål: God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

FRAMGÅNGSFAKTOR: BIDRAG OCH STÖD BIDRAR TILL ATT FÖRVERKLIGA ÖVERGRIPANDE STRATEGIER OCH PLANER

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Kartlägga och utveckla rutiner och arbetssätt gällande handläggning av bidrag och stöd	RUN		Kartläggning genomförd, rutiner och arbetssätt införda		-

Regionala utvecklingsstrategin har fått en bra start

En uppföljning av det första året med Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030, har genomförts. Den visar att mer än 85 procent av föreslagna åtgärder

är påbörjade med aktiviteter. Alla åtgärder inom insatsområde *Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer* och *Hållbara transporter och tillgänglighet* är påbörjade. Inom *flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning* är 69 procent påbörjade och inom *smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap* är 68 procent påbörjade. Det är dock möjligt att det finns fler pågående aktiviteter i länet som andra aktörer har påbörjat eller genomfört.

När det gäller målsättningar och indikatorer visar utvecklingen på ett antal utmaningar. En av dessa är befolkningsutvecklingen, där Norrbotten har minskat varje år sedan år 2017. Dessutom visar befolkningsframskrivningen från SCB att Norrbotten ska minska till 238 900 personer år 2030. Detta visar att arbetet med länets attraktivitet behöver fortsätta och prioriteras.

En annan utmaning är målsättningen att Norrbotten ska ställa om transporterna för ett mer hållbart samhälle, där indikator andelen lastat/lossat gods med lastbil ska minska och överföras till järnväg och sjöfart. Statistik visar att mängden gods på lastbil har ökat med omkring 41 procent (13 604 000 ton) sedan 2017. Gods på järnväg har ökat med 5,1 procent (3 546 000 ton) och med sjöfart i Norrbotten har ökat 1,47 procent (132 000 ton). Här kan det bland annat vara en global trend med ökad e-handel som bidragit till den kraftiga ökningen av gods på lastbil under perioden. Den nationella emissionsdatabasen visar dock att växthusgasutsläpp från inrikes transporter fortsätter att minska.

Målsättningen *stärkt entreprenörskap och företagande*, där indikatorn är minst 1 700 nya företag per år, är en annan utmaning. Statistik visar att antalet nystartade företag i Norrbotten minskat med 9,5 procent från 1 484 år 2016 till 1 343 år 2019, Norrbotten följer förhållandet till riket som också minskar under året.

Coronapandemin under 2020 har haft en stor inverkan på utvecklingsinsatserna inom kultur, näringsliv och samhällsplanering. Från april och framåt har en stor del av arbetet fokuserats på att ställa om utifrån rådande omständigheter, med inställda och framflyttade aktiviteter och med nya arbetssätt och lösningar. Hur pandemin påverkat verksamheternas möjlighet att nå långsiktiga mål och att arbeta i linje med den regionala utvecklingsstrategins förslag till åtgärder är i dagsläget svårbedömt.

Fortsatt arbete med hållbara projektstöd

Arbetet med att utveckla hållbarhetsbedömningar i samband med prioritering av projektstöden har fortsatt under perioden. Anvisningar för bedömning av projekten har utvecklats och implementerats. Vid prioritering av projekt görs en bedömning om projektets insatser leder till en miljömässig, social och ekonomisk utveckling. Under den pandemi som näringslivet har blivit drabbad av har även en avvägning gjorts mellan akuta insatser till näringslivet och mer långsiktiga satsningar som kan stärka näringslivet efter att krisen har bedarrat något.

Uppföljning Kulturplan och ny handläggningsplattform

En uppföljning av arbetet med Norrbottens kulturplans 100 utvecklingsinsatser under 2018 och 2019 har genomförts med fokus på Region Norrbottens kulturverksamheter. Kartläggningen visade vad som gjorts hittills och vilka insatser som ska prioriteras resterande planperiod. Då analysen visade på en hög genomförandegrad indikerar detta att de regionala kulturverksamheterna i hög grad arbetar enligt kulturplanens utvecklingsinsatser och intentioner. 2020 har kulturenheten fortsatt arbetet med fokus på att utveckla processerna kopplat till handläggning och sökande av stöd samt en översyn av de bidrag som fördelas. Kulturdatabasen som varit det system som kulturenheten använt för att bereda olika typer av projekt och insatser stängdes vid 2020 års utgång ned. En ny sök- och handläggningsplattform behöver anskaffas kopplat till kulturstöden. Våren 2020 inleddes ett arbete med Tillväxtverket för att bygga och implementera en kulturanpassning av deras sök- och handläggningsplattform Min Ansökan/ NYPS. Planen är att ha anpassningen på plats våren 2021. Innehållet i det nya systemet är framtaget genom intern utvärdering och analys baserat på det tidigare systemets styrkor och svagheter utifrån både användares och handläggares behov och synpunkter.

Strategiskt mål: Tydligt regionalt ledarskap

FRAMGÅNGSFAKTOR: AKTIV DIALOG I SAMSPEL MED REGIONALA AKTÖRER FÖR ATT VARA RÖSTEN FÖR TERRITORIET

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Kännedom om Norrbotten	RUN		Öka		

Regionens arbete inom Conference of Maritime and Peripheral Regions (CPMR)

Region Norrbotten är medlem i Conference of Maritime and Peripheral Regions (CPMR) som är ett nätverk av maritima och perifera regioner i Europa. Arbetet är uppdelat i geografiska kommissioner och Norrbotten är en del av Östersjökommissionen. Under året har regionen valt att lyfta frågor inom bland annat grön omställning och hållbara transporter.

På initiativ av Region Norrbottens inkluderar Östersjökommissionens position om grön omställning nyttan med aktivt skogsbruk, möjligheterna med gröna vätgasteknologier och behovet av finansiering för att bygga strukturer som kan genomföra klimatåtgärderna. Östersjökommissionens årsmöte den 21 oktober 2020 antog en resolution för året som var i linje med Region Norrbottens ställningstaganden angående regionernas centrala roll i EU:s återhämtningsplan och EU:s budget; EU-strategi för Östersjöregionen; Grön återhämtning; Ökad tillgänglighet och hållbara transporter samt hållbar turism.

Region Norrbotten har haft ansvaret för CPMRs Östersjökommission tillsammans med Region Västerbotten sedan 2015 med målet att Östersjökommissionens sekretariat ska vara självfinansierad av sina medlemsavgifter och att placeringen ska vara i Bryssel. Genom extern rekrytering och placering i Bryssel har organisationen attraherat fler medlemmar, blivit en känd Östersjölobbyaktör och kunnat höja medlemsavgifterna så att organisationen var självfinansierad vid överlämnandet halvårsskiftet 2020.

Ordförandeskap Northern Sparsely Populated Areas (NSPA)

Region Norrbotten har innehaft ordförandeskapet i nätverket Northern Sparsely Populated Areas under år 2019 och 2020. I nätverket produceras och antas gemensamma positioner inom olika politikområden med fokus på regional utveckling och svar skrivs på vissa av Europeiska Unionens samråd. Ett aktivt påverkansarbete sker genom möten med nyckelpersoner och organisationer på Brysselarenan. Under år 2020 har exempelvis representanter för nätverket haft möten med Europeiska Unionens nya arktiska ambassadör och kabinettet hos den ansvariga kommissionären för regionalpolitik. Ordförandeskapet har gett regionen möjlighet att påverka vilka frågor som sätts på agendan och bidragit till att kunskap om Norrbottens förutsättningar synliggörs. Under år 2020 har frågan om Europeiska Unionens sammanhållningspolitik inför nästa programperiod 2021-2027 dominerat. För nätverket har en viktig fråga varit att säkerställa att gleshetsallokeringen bibehålls för Europas glesbefolkade områden i norr. Andra för regionen viktiga frågor är att ge en nyanserad bild av vikten av ett aktivt skogsbruk och hållbar utveckling i Arktis samt att visa på den roll som de glesbefolkade områdena i norr har för den gröna omställningen.

Strategiskt mål: Tydligt regionalt ledarskap

FRAMGÅNGSFAKTOR: BESLUT PÅ NATIONELL OCH EU-NIVÅ SKA VARA GYNSAMMA FÖR NORRBOTTEN

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Följa ärenden till regionstyrelsens internationella beredning.	RS		Följa utvecklingen		
Aktiviteter genomförs så att påverkansfrågorna drivs framåt.	RS		Följa utvecklingen		

Regionens engagemang i internationella nätverk som Assembly of European Regions (AER) och Conference of Maritime and Peripheral Regions (CPMR) har fortlöpt och kontinuerligt avrapporterats i styrelsens internationella beredning. Där har även positioner och ställningstaganden diskuterats. Regionens ordförandeskap i Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) avslutas 2020. Ordförandeskapet har bidragit till att sprida kunskap om Norrbottens förutsättningar. Under år 2020 har frågan om Europeiska Unionens sammanhållningspolitik inför nästa programperiod 2021-2027 dominerat. För nätverket har en viktig fråga varit att säkerställa att gleshetsallokeringen bibehålls för Europas glesbefolkade områden i norr. Andra för regionen viktiga frågor är

att ge en nyanserad bild av vikten av ett aktivt skogsbruk och hållbar utveckling i Arktis samt att visa på den roll som de glesbefolkade områdena i norr har för den gröna omställningen.

Pandemin har påverkat den politiska agendan och därmed arbetet med påverkansfrågorna under 2020. Stockholmskontorets funktion som en mötesplats för samtal och påverkan har begränsats. Samtidigt har den nya verkligheten med en mängd digitala möten ökat tillgängligheten till arenor och beslutfattare. Under året har vi sett nytta med att koppla påverkansfrågorna till någon typ av händelse, egen rapport eller utredningsförslag. Samverkan med andra är även det en tydlig framgångsfaktor i arbetet med påverkansfrågor. De beslutade påverkansfrågorna har bäring på förutsättningar att genomföra regionens uppdrag, på uppdrag och mandat som regionen bör ha, samt hur tillväxtvillkor och investeringar kan främjas. Under året påbörjades ett samarbete mellan de fyra nordligaste regionerna kring ett antal påverkansfrågor.

Strategiskt mål: Tydligt regionalt ledarskap

FRAMGÅNGSFAKTOR: NORRBOTTENS MÖJLIGHETER ÄR KÄNDA SÅ BESLUT PÅ NATIONELL OCH EU-NIVÅ BLIR GYNNSAMMA FÖR NORRBOTTEN

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Framtagande av handlingsplan för genomförandet av påverkansfrågor som faller inom ramen för Främja tillväxtvillkor	RUN		Säkerställa att handlingsplaner är etablerade		-

Regional förnyelse bidrar till ökad kunskap

Regionen har tillsammans med länsstyrelsen och Luleå Tekniska Universitet ett samarbete om att ta fram regionala analyser och rapporter i frågor som är viktiga för länets utveckling och för arbetet med att skapa förståelse för länets förutsättningar. Under 2020 har tre rapporter tagits fram:

- Definition och kartläggning av Skogsnäringen i Norrbottens län till och med 2030:** I och med de förändringar som sker inom användningen av de norrbottniska skogarna, behöver skogsnäringen undersökas. Flertal skogliga värden är exkluderade från dagens definition av skogsnäringen, men inkluderas i det nationella skogsprogrammets mål om mångbruk. Rapporten undersöker vilka aktiviteter som bör ingå i Norrbottens definition av skogsnäring, samt kartlägger aktiviteterna fram till och med 2030. Rapporten är tänkt att fungera som ett kunskapsunderlag om skogens värden idag och i framtiden.
- Norrbottens roll i samhällsekonomin:** Rapporten ger en övergripande bild av Norrbotten som ett produktivt län som har haft hög tillväxt i sysselsättningen och som ökat sitt bidrag till BNP under 2000-talet. Det är särskilt gruvindustrin som har varit en viktig tillväxtmotor och denna

sektor har också en viktig nationell betydelse på en rad olika sätt, till exempel som betydande del av landets export.

- **Agenda 2030:** Rapporten ska ge en ökad förståelse för hur ett regionalt anpassat ramverk för uppföljning av regionala aktörers hållbarhetsarbete samt hur Agenda 2030 potentiellt kan utformas och vilka utmaningar som finns kring att göra detta.

Kännedom om Norrbotten

Jokkmokk Arctic Talks genomfördes i samband med Jokkmokks marknad, som arrangeras första helgen i februari varje år. Jokkmokk Arctic Talks är ett samarrangemang mellan Jokkmokks kommun, Luleå tekniska universitet, Sparbanken Nord, Vattenfall och Region Norrbotten. Syftet är att sätta viktiga utvecklingsfrågor för Norrbotten på den nationella agendan och sprida kunskap om länets förutsättningar och utmaningar. Detta år handlade om Bilden av Norrbotten och hur vi når visionen från den regionala utvecklingsstrategin – Norrbotten ska vara Sveriges mest välkomnande och nytänkande län. Det globala intresset för Arktis var ett annat ämne som togs upp samt frågan om framtida elkraftsbehov i kombination med den gröna omställningen. Arrangörerna för Almedalsveckan på Gotland meddelade i början av april att Almedalsveckan ställs in. Region Norrbotten hade påbörjat planeringen av Norrbotten i Almedalen och hunnit med ett uppstartsmöte där intresserade aktörer deltog. Som en följd av Almedalsveckans beslut ställdes även Norrbotten i Almedalen in.

Morgonrock ersattes av Let's talk

Seminarie serien Morgonrock arrangerade två seminarier i början på året innan pandemin resulterade i inställda seminarier.

- **Film som vittnar om historia och nutid:** Dokumentärfilmaren Gunilla Bresky berättar om hur bild- och filmarkiven kan användas för att göra historien begriplig
- **Hållbarhet som drivkraft för utveckling i länet:** Ida Wanhatalo och Maria Palo Isaksson talar om arbetet med att samordna de energi- och klimatpolitiska målen

För att nå ut med kunskap och information om utvecklingen i Norrbotten då Morgonrock inte kunde genomföras utvecklades plattformen Let's talk med podcasts, webinarium och seminarium. Under året producerades sex podcasts:

- **Hur tar vi vara på kompetens och skapar snabbare vägar till jobb:** Projektledare Dusanka Catak vid Valideringscentrum i norr berättar om validering som metod och om sina personliga erfarenheter.
- **Biltestnäringen – hemligheter som omsätter 1 miljard:** Ordförande för biltestföretagens samverkansorganisation i Norrbotten Robert Granström, talar om testverksamhet, elbilar och visionen om Norrbotten som ett skyltfönster för hållbara innovationer.
- **Så skapades en internationell spelsuccé i Boden:** Affärsutvecklare Emil Sandberg vid Boden Business Park berättar om utbildningen som

etablerats i Boden. Den har skapat en ny näring som lockar unga nya talanger till länet.

- **Norrbotten en vinnare i den nya rymdåldern:** Johanna Bergström Roos, projektledare för RIT (Rymd för innovation och tillväxt) talar om de möjligheter som finns i den växande rymdnäringen i Kiruna.
- **Tornedalskulturen ger röst åt de tystade:** Chefen och grundaren av Tornedalsteatern Erling Fredriksson berättar om språkets betydelse för identiteten och kulturen i Tornedalen.
- **Naturturismen en vinnare i pandemins spår:** Den tillträdande VD:n Annika Fredriksson talar om trender inom turism och vad det kan betyda för Norrbotten.

Nordkalotträdet vill främja och öka samarbetet

Alla regioner och fylken på Nordkalotten har drabbats hårt av den pågående Coronapandemin. Det gränsöverskridande samarbetet har skadats hårt av stängda gränser. Nordkalotträdet, som arbetar för att främja och öka samarbetet i frågor som är viktiga för medlemsregionerna och gränskommunerna, anser att de nordiska länderna behöver jobba mer tillsammans för att säkerställa att hanteringen av framtida kriser inte får allvarliga konsekvenser i gränsregionerna. Det behövs att en grundläggande miniminivå av gränsöverskridande samarbete bibehålls även i kristider. Detta för att säkerställa gränsöverskridande offentliga tjänster. Nordkalotträdet ska undersöka hur regionerna arbetar för att utveckla regional resiliens, som blivit aktuellt under pandemin.

Grön, hållbar utveckling på Nordkalotten - det är genomgående tema i Nordkalotträdet's nya handlingsprogram för åren 2021-2024. Handlingsprogrammet är reviderat efter Nordiska ministerrådets nya samarbetsprogram för regional utveckling. Handlingsprogrammet betonar vikten av att satsa på projekt som är kopplade till grön tillväxt och hållbarhet. Nordkalotträdet ska speciellt satsa på projekt som gynnar utvecklingen på landsbygden och där man kan se konkreta resultat. Man ska också satsa på barn och ungdomar, till exempel genom ungdomsrådets verksamhet. En bättre integrerad gränsöverskridande arbetsmarknad och en ökad arbetsrörlighet över gränserna är viktiga målsättningar på Nordkalotten. Nordkalotträdet ansvarar för arbetet vid Nordkalottens gränstjänst. Målet är att utveckla gränstjänsten till att bli en nationell och regional erkänt sakkunnig i gränsrelaterade frågor. Nordkalotträdet ska också undersöka möjligheterna att ta fram en gemensam mineralstrategi för Nordkalotten.

Europaforum Norra Sverige har varit aktiva

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden den berör norra Sverige. EFNS bevakar europeiska frågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier, handlingsprogram och EU:s budget. Under 2020 har EFNS antagit sexton positioner vars syfte är att tillvarata och främja norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Sammanhållningspolitikpositioner

- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU:s långsiktiga vision för landsbygdsutveckling
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på Sveriges utformning av Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) och Återhämtningsstöd för sammanhållning och Europas regioner (React-EU)
- Europaforum Northern Sweden's views on the revision of EU Arctic Policy
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på sammanhållningspolitiken inom EU:s budgetförslag samt Next Generation EU
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på nationellt program för ESF+ 2021-2027
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till Coronavirus Response Investment Initiative (CRII) COM
- Europaforum Norra Sverige vill delge synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till inrättande av Fonden för en rättvis omställning.

Infrastrukturpositioner

- Europaforum Norra Sveriges synpunkter i samrådet kring hållbara flygbränslen
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på den kommande strategin för hållbar och smart mobilitet
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter i revideringen av förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätverket, TEN-T
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på Europaparlamentets och Rådets direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa drivmedel

Miljö, energi och klimatpositioner

- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på utkastet till delegerade akter om hållbar finansiering - EU:s klassificeringssystem för gröna investeringar

Forskning och Innovation samt näringslivspositioner

- Europaforums synpunkter rörande EU:s Industristrategi
- The European Forum of Northern Sweden's opinions on European Forum position: European digital innovation hubs
- EU definition of Arctic research
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter inför EU:s nya skogsstrategi - vikten av en regional dimension som premierar redan hållbara regioner och industrier

North Swedens nya organisation

North Sweden European Office påverkar och driver frågor i det europeiska samarbetet som har betydelse för regionen. Norrbotten och Västerbotten såg tidigt behovet av att finnas på plats i Bryssel och etablerade North Sweden i Bryssel 1997. I samband med årsskiftet 2020 utökades North Sweden till att

omfatta de fyra nordligaste länen. Även Mittuniversitetet och Handelskammaren i Västernorrland tillkom som nya ägare medan Länsstyrelsen i Norrbotten valde att avsluta sitt ägarskap.

Norra Sverige har ett nära samarbete i olika frågor med europeisk anknytning. Det mångåriga arbetet inom Europaforum Norra Sverige för de fyra svenska nordligaste länen framhålls av många som ett föredöme.

Regionens arbete inom Assembly of European Regions (AER)

Europa stängdes ner till följd av pandemin endast några dagar före AER skulle mötas för att diskutera territoriella angreppssätt för att stärka förhållandet mellan städer och landsbygder. AER har genom projektet Skillnet erbjudit ett stort antal webinarier och onlineplattformar för kunskapsutbyte som är direktkoppade till AER:s handlingsplan.

Under året beslutade AER att ta bort den organisatoriska uppdelningen mellan sakområden i olika kommittéer och istället fokusera på arbetsgrupper som kan vara områdesövergripande. Det innebar att Region Norrbotten som hade ordförandeskapet i kommitté 1 istället blev vice president för hela organisationen.

Påverkansarbete i allmänhet och synnerhet

Pandemin har påverkat den politiska agendan och därmed arbetet med påverkansfrågorna under 2020. Stockholmskontorets funktion som en mötesplats för samtal och påverkan har begränsats. Samtidigt har den nya verkligheten med en mängd digitala möten ökat tillgängligheten till arenor och beslutfattare. Under året har vi sett nyttan med att koppla påverkansfrågorna till någon typ av händelse, egen rapport eller utredningsförslag. Samverkan med andra är även det en tydlig framgångsfaktor i arbetet med påverkansfrågor.

Hösten 2020 beslutade regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden att prioritera tjugoen påverkansfrågor. Dessa har bäring på förutsättningar att genomföra regionens uppdrag, på uppdrag och mandat som regionen bör ha, samt hur tillväxtvillkor och investeringar kan främjas. Sjutton av frågorna berör nämndens ansvarsområde. Påverkansfrågorna beslutas på nationell- eller EU-nivå.

Under året påbörjades ett samarbete mellan de fyra nordligaste regionerna kring ett antal påverkansfrågor. De frågor som samarbete inletts kring är strandskydd, 1:1-medel, elförsörjning, bredbandsutbyggnad samt statlig närvaro i de regionala tillväxtprocesserna.

I slutet av 2020 presenterades utredningen om strandskydd. Region Norrbotten har som enda region deltagit i utredningens expertgrupp. Utredningens förslag, om det beslutas av riksdagen, innebär ökade möjligheter att bygga strandnära på landsbygden.

Regionens arbete med elnätsfrågor har fått stort genomslag, även nationellt. Under året har en av regionens tidigare påverkansfrågor kunnat noteras som

genomförd, i och med att regeringen beslutat om medel för att kunna skjuta upp minisatelliter från Esrange.

Medborgare

Perspektivet Medborgare beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Norrbottens verksamheter för att kvinnor och män, flickor och pojkar som medborgare får sina behov tillgodosedda och som leder till det bästa livet och den bästa hälsan.

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Goda kommunikationer (RUN)	●	En infrastruktur som möter dagens och morgondagens behov (RUN)
		God tillgänglighet i digital och fysisk infrastruktur (RUN)
		En väl fungerande kollektivtrafik (RUN)
Ett rikt och brett kulturliv (RUN)	●	Tillgång till fysiskt och digitalt kulturutbud med bredd och spets (RUN)
		Mottagarkapacitet i kommunerna (RUN)
Stöd och motivation för att främja jämlik och jämställd hälsa (RS)	●	Insatser som kompenserar för ojämlik hälsa (RS)
		Medveten prioritering av generella insatser för att förebygga ohälsa (RS)
En god, jämlik och samordnad vård för kvinnor och män (RS)	●	Fungerande samarbete och koordinering utifrån patientens perspektiv (RS)
		Hög tillgänglighet och effektiva flöden (RS)

Goda kommunikationer

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Under året har en rad positiva händelser skett som skapar förutsättningar för infrastrukturen i ett längre perspektiv. Arbetet är långsiktigt och påverkas inte av pandemin. Tillgängligheten avseende flyg till och från Norrbotten har dock försämrats under året. Efter vårens nedgång skedde en viss återhämtning i början av hösten innan pandemins andra våg slog till. Kollektivtrafiken påverkas negativt av färre resenärer och att antalet tågturer har reducerats.

Ett rikt och brett kulturliv

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Trots uppnådda styrmått har pandemins påverkan på länets kulturliv och medborgarnas tillgång till fysiskt kulturutbud varit så kraftig att det inte går att säga att målet är uppnått. Det fysiska utbudet har efter mars månad varit begränsat samtidigt som det digitala utbudet ökade under den senare delen

av våren. Regionens kulturverksamheter gick från att ställa in till att ställa om och anpassa sig för att hitta alternativa vägar till publiken och besökarna.

Stöd och motivation för att främja jämlik och jämställd hälsa

Den samlade bedömningen är att målen delvis har uppnåtts. Stödformerna för att informera om och förebygga ohälsa, samt att främja jämlik och jämställd hälsa, har påverkats av pandemin i olika grad. För att klara genomförandet har man fått hitta och använda sig av nya vägar. Målet för deltagande i hälsosamtalen nås inte, vilket främst beror på att hälsocentralerna har fått omprioritera sin verksamhet. Andra stöd lämpar sig inte i digital form, däribland utbildningarna i MHFA (första hjälpen till psykisk hälsa) som därför anpassats efter riktlinjer för covid-19 och genomförts fast med färre deltagare. Under året har information och insatser för utsatta grupper kunnat genomföras, exempelvis äldre respektive olika åldersgrupper med psykisk ohälsa. Flertalet insatser har föranletts på grund av identifierade risker och förändrade levnadsvanor under pandemin. Exempelvis togs informationsskriften "Norrbottens hälsoguide" fram, med råd och tips som särskilt riktade sig till personer över 70 år och övriga riskgrupper. Guiden delades ut till hushållen i Norrbotten. Annat som påverkades av pandemin var analysrapporten för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR där data från Folkhälsomyndigheten försenades och levererades först i slutet av året. Analysrapporten är därför framskjuten till 2021.

En god, jämlik och samordnad vård för kvinnor och män

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Det höga trycket på vården under pandemin har haft negativ påverkan på flera målområden, men vissa styrmått har trots det förbättrats jämfört med föregående år. De oplanerade återinskrivningarna når inte målen för 2020. Andelen utskrivningsklara patienter på sjukhus har ökat jämfört med 2019 och uppnår inte heller målet. Dock har antalet dagar då utskrivningsklara patienter är kvar på sjukhus minskat betydligt. Andelen patienter inom palliativ vård som har en dokumenterad behandlingsstrategi når inte målet men är relativt nära.

Invånarnas tillgänglighet till hälso- och sjukvården följs upp på flera områden. År 2020 har varit ett exceptionellt år då coronapandemin medfört stora omställningar av vårdens resurser för att möta behovet av vård för patienter med covid-19. Det har inneburit begränsningar i det övriga vårdutbudet och påverkat tillgängligheten på flera vårdområden. Väntetiderna till läkarbesök och åtgärd inom specialiserad vård har ökat. Inom barn- och ungdomspsykiatri har dock väntetiderna minskat jämfört med 2019. Även när det gäller andelen patienter som får medicinsk bedömning inom tre dagar från första kontakt är resultatet bättre än föregående år. Andelen patienter som blir färdigbehandlade vid ett besök i folktandvården har ökat något under året men når inte målet.

Strategiskt mål: Goda kommunikationer

FRAMGÅNGSFAKTOR: EN INFRASTRUKTUR SOM MÖTER MORGONDAGENS BEHOV

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa arbetet med Botniska korridorprojektet som bedriver påverkansarbete för att norrlandskusten ska kunna ha en kustnära järnväg	RUN		Säkerställa progress i arbetet		-

Långsiktigt planeringsarbete

Arbetet under året med att skapa bra förutsättningar för att utveckla Botniska korridoren som en del i det prioriterade stornätet TEN-T har varit framgångsrikt. Med anledning av EU:s förlängning av de prioriterade transportkorridorerna Scandinavian-Mediterranean och North Sea Baltic har Region Norrbotten deltagit i en inledande workshop för nya medlemmar som i fortsättningen kommer vara en del av korridorforum. Region Norrbotten har också inlett ett samarbete med intressenter för att öka kapaciteten på Malmbanan och Ofotenbanan samt anslutning mot Finland.

Planeringsprocessen för transportinfrastrukturplaneringen inför nästa planperiod har startat och Trafikverket har på uppdrag av regeringen tagit fram ett inriktningsunderlag som är ute på remiss. Huvudbudskapet är en prioritering av underhåll och att klimatmålen är i fokus vilket innebär att ekonomiskt utrymme saknas för nya investeringar. För Norrbotniabanan skulle förslaget innebära att banan stannar i Skellefteå. Påverkansarbetet med att säkerställa och tydliggöra vikten av att färdigställa Norrbotniabanan i sin helhet pågår alltjämt. Norrbotniabanegruppen driver bland annat arbetet för att banan om möjligt ska kunna ansluta till Luleå C via Luleå Airport.

Genomförandet av nuvarande länstransportplan omfattar framför allt pågående byggnation av mötesseparering på väg 97 samt upphandling av mötesseparering på väg 373. Planprocessen för länstransportplan inför nästa planperiod har inletts och följer tidplanen för nationell plan för transportinfrastruktur.

Strategiskt mål: Goda kommunikationer

FRAMGÅNGSFAKTOR: GOD TILLGÄNGLIGHET I DIGITAL OCH FYSISK INFRASTRUKTUR

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel invånare som tackat ja till bredbands-erbjudande om 100Mbit/s	RUN		80 %		

Predictive Movements

Region Norrbotten medverkar tillsammans med flera aktörer i Predictive Movement som med finansiering av bland annat Vinnova och Trafikverket ska ta fram en digital plattform. Med hjälp av artificiell intelligens (AI) ska en samverkansplats för transporter av människor och gods skapas. I första etappen adresseras samhällsutmaningen med pakettleveranser på landsbygderna. Längre fram ska tillgänglighet och framkomlighet i både storstadsmiljöer och landsbygder optimeras. En viktig drivkraft i projektet är klimatfrågan och att minska utsläppen från vägtrafiken. I nuläget pågår skarpa tester med plattformen i Ljusdal och testerna kommer under våren att även omfatta Pajala och Arjeplog.

Den digitala infrastrukturen viktig vid samhällsstörningar

Under pandemin har behov av uppkoppling ökat. Funktionen på bredbandsnäten har varit god. Branschen har samverkat för att klara behoven. IT Norrbotten som ansvarar för det länsgemensamma fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service fick från ägarna 2020 nya uppdrag. De ska ta fram en plan för hantering av samhällsstörningar och verka för en samordnad operativ övervakning och drift av länets gemensamma samhällskritiska digitala infrastruktur. Bolaget ska även arbeta för att långsiktigt säkra rådgivningen över det regionala fibernätet. I dagsläget äger inte regionen och länets kommuner all digitala infrastruktur (fiber) som är en förutsättning för samhällets funktion och utveckling. Målet bör vara att Norrbottens regionnät består av egenägd fiber.

Bredbandsutbyggnaden går långsamt

Tillgången till 100 Mbit/s bredband varierar i Norrbotten. Den senaste statistiken från oktober 2019, visar att 78,5 procent har tillgång till minst 100 Mbit/s. Ingen kommun når upp till 90 procent. Luleå ligger högst med 86 procent. Överkalix ligger lägst med 52 procent. 87,5 procent har tillgång till 100 Mbit/s i absolut närhet, dvs bör kunna få levererat för max ca 25 000 kr utan stöd. Luleå ligger bäst till även här med knappt 94 procent. Pajala ligger lägst med knappt 63 procent. Jämfört med året innan har tillgången ökat mest i Gällivare, Överkalix, Kalix med cirka fem procentenheter i alla dessa kommuner. En åtgärd för att få fler med tillgång till bredband om 100 Mbit/s är att öka anslut-

ningsgraden. Regionen har tillsammans med IT Norrbotten genomfört kommunikationsinsatser till hushåll. Det primära målet är att rikta insatser till de områden och projekt där bidragsmedel blivit beviljade.

Under 2020 har insatser gjorts för att förstärka fiberkapaciteten inom valda delar i nätet samt till att utöka bredbandskapaciteten mellan vissa kommunhuvudorter. Detta för att stödja och ytterligare möjliggöra tillväxt inom datacenterverksamhet i regionen samt att tillgängliggöra mer kapacitet för ortssammanbindande nät som behövs vid utbyggnad av fiber till hushåll och företag.

Strategiskt mål: Goda kommunikationer

FRAMGÅNGSFAKTOR: EN VÄL FUNGERANDE KOLLEKTIVTRAFIK

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa arbetet med att etablera pendeltågstrafik i Norrbotten	RUN		Säkerställa progress		
Kollektivtrafikens marknadsandel	RUN		Öka		

Kollektivtrafiken påverkas hårt av pandemin

Kollektivtrafiken påverkades kraftigt av coronapandemin under året då den främst svarar mot arbets- och studiependling. Länstrafikens biljettförsäljning (buss) minskade totalt sett med cirka 28,2 mkr jämfört med föregående år. Detta slår hårt mot Länstrafikens ekonomi. Även Norrtågstrafiken har haft minskat antal resenärer. Avtalet mellan Norrtåg och tågoperatören är en tjänstekoncession. Det innebär att tågoperatören Vy äger alla biljettintäkter för tågtrafiken. Norrtågstrafiken hade fram till pandemins utbrott en stark utveckling av antalet resenärer, där sträckan Luleå-Boden särskilt utmärkte sig positivt.

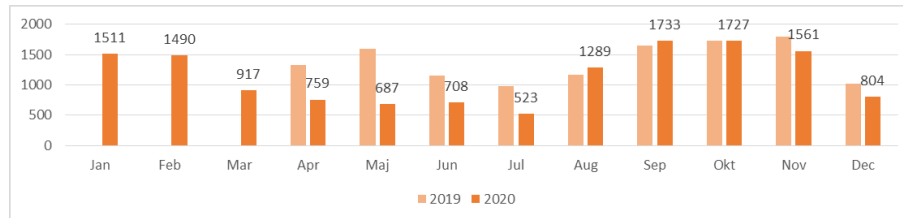
Den regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM) har kunnat ansöka om statlig ersättning för minskade biljettintäkter för länets kollektivtrafik gällande perioden 1 mars – 30 juni 2020 (jämfört med motsvarande period år 2019). RKM:s ansökan om 27 miljoner kronor beviljades och summas fördelades med 13,8 miljoner kronor till Länstrafiken för regionens stomlinjetrafik, 5 mkr till Norrtåg och resterande till kommunerna enligt nedan.

Biljettintäkter perioden 1 mars-30 juni 2020 och 2019

	1 mars - 30 juni 2020	1 mars - 30 juni 2019	Differens	
LTN	16 465 190	30 245 698	-13 780 508	-46%
Norrtåg	3 485 166	8 575 274	-5 090 108	-59%
LLT	15 298 688	22 706 227	-7 407 539	-33%
Gällivare	149 186	255 334	-106 148	-42%
Kalix	79 194	103 165	-23 971	-23%
Piteå	165 680	597 076	-431 396	-72%
Boden	565 015	719 925	-154 910	-22%
SA	36 208 119	63 202 699	-26 994 580	-43%

Pendeltågstrafiken utvecklas

Tågpendeln på sträckan Luleå-Boden som startade 2019 hade under början av 2020 en stark utveckling innan pandemin bröt ut. Antalet resenärer ökade under hösten för att åter minska under november och december.

Regionala kollektivtrafiken arbetar med Norrtåg AB med att marknadsföra tågpendeln på sträckan Luleå-Boden. Under senare delen av året har fokus varit Haparandabanan som startar persontrafik med tre dubbelturer från april 2021. En del av detta arbete består av att arbeta för att få till en koppling av tågtrafik över på den finska sidan.

Inför starten av persontrafiken på Haparandabanan har åtgärder på befintlig station genomförts i Haparanda och i Kalix har en ny tågstation byggts. En annan nyhet gällande tågtrafiken från december 2020 är att Boden nu får en uttalad nodfunktion som möjliggör tågbyten och därigenom bidrar till bättre resmöjligheter inom och utom länet.

Regionala flygplatser viktiga i pandemin men hårt drabbade

Under pandemin har det blivit tydligt hur viktiga regionala flygplatser är för regional utveckling och välfärd. Näringslivet är idag en del av en global marknad och utvecklingen av basindustrin kräver alltmer specialistkompetens. Den exportintensiva industrin i Norrbotten innebär behov av snabba och frekventa anslutningar till Arlanda för resor vidare ut i världen. De regionala flygplatserna har dessutom en viktig samhällsfunktion att upprätthålla vid samhällskriser, olyckor samt beredskap då tillgången på snabba transporter för både sjukvårdsmaterial, utrustning och inte minst sjukvårdspersonal.

Regionen har haft dialog med de regionala flygplatserna för att följa deras situation under pandemin. De har drabbats hårt då antalet resenärer minskat drastiskt med följd att chartertrafiken har minskat. Den statligt upphandlade trafiken till Arvidsjaur och Gällivare har kraftigt reducerats då bolagen har lönsamhetsproblem med få resenärer. För flygplatserna innebär det att intäkterna uteblir samtidigt som kostnader för att hålla flygplatsen öppen är kvar.

Strategiskt mål: Ett rikt och brett kulturliv

FRAMGÅNGSFAKTOR: TILLGÅNG TILL FYSISKT OCH DIGITALT KULTURUTBUD MED BREDD OCH SPETS

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal projekt inom regionala kultur-verksamheter som utvecklar digital tillgänglighet	RUN		Öka		

Ökat digitalt kulturutbud

Coronapandemin har sedan mars 2020 starkt påverkat och minskat tillgången till kultur i Norrbotten och Sverige. Värdet och vikten av kultur i samhället har frekvent lyfts på lokal, regional och nationell nivå. Det fanns förhoppningar att en omstart för kultursektorn skulle vara möjlig under hösten. Men den ökade smittspridningen och nya restriktioner innebar att de säkerhetsanpassade kulturaktiviteterna som tidigare kunnat genomföras stängdes ned fram till årsskiftet.

Konsekvenser har varit att museer, konsthallar och teatrar haft och har stängt, turnéer ställts in, föreningar inte kunnat samlas och olika kulturaktiviteter ställts in eller flyttats fram på obestämd framtid. För de unga i länet har konsekvensen bland annat varit att kulturskolor gjort uppehåll i sina verksamheter. Paus i aktiviteterna har också gällt för länets amatörmusikliv kopplat till körer och olika ensembler. Under året har Norrbottens kulturverksamheter därför växelvis ställt in verksamhet, men också genom anpassningar hittat alternativa vägar till publik och besökare.

Under året har det digitala kulturutbudet ökat. En del av kulturlivet har flyttat ut på nätet vilket innebär att kulturen nått en ny publik och också blivit tillgänglig för fler. På nätet går det att ta del av digitala konserter, scenkonstföreställningar och konstvisningar som är oberoende av tid och rum och utbudet av digital kultur är rekordstort. Exempel på verksamhet och utbud som flyttat ut på nätet är utbudsdagar, livesända vernissage, visningar på museum, föreläsningar, utbildningar, nätverkande, konferenser, portfoliovisningar och digitala inspelningar som ersättning för inställda turnéer. Flera YouTube-kanaler och poddar har startats. Studio Acusticum har med stöd bland annat från Region Norrbotten kunnat spela in och förmedla konserter. Under året har Regionbibliotek Norrbotten arbetat fram en uppdaterad webbsida för barn och ungas skapande, Polarbibblo, och Norrbottens museum tagit fram en digitaliseringsplan för ett strategiskt arbete för hela museets digitala uttryck.

Behovsanpassade åtgärder

Region Norrbotten arbetar för att Norrbotten även efter coronapandemin ska ha ett rikt kulturliv präglad av kvalitet och mångfald med mänskliga möten som en viktig beståndsdel. Enkäter har genomförts för Norrbottens kulturverksamheter, kulturskapare och kommuner som visade att behoven var

stora, att många verksamheter hade det svårt med få besökare, inställda aktiviteter samt avbokade uppdrag, allt med minskade intäkter som resultat. Utifrån enkäterna har behovsanpassade åtgärder satts in, bland annat i form av ett arbetsstipendium för professionella, yrkesverksamma kulturskapare. Utlysningar har gjorts för yrkesverksamma, till exempel genom residens inom dans- och konstområdet och genom uppdrag till författare och konstnärer att gestalta det som händer i vår samtid. Det har varit möjligt att frysa befintliga kulturprojekt och pågående projekt har kunnat rikta om insatserna utifrån rådande förutsättningar. Regionen har en tät dialog med kommuner och kulturskapare för att följa utvecklingen och att jobba med insatser som kan främja tillgången till kultur även efter coronapandemin.

Nationellt har kultursektorn tilldelats statliga stödpaket i olika omgångar. Under hösten kunde Region Norrbotten fördela närmare 5,2 miljoner inom ramen för Statens kulturråds insats till verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen för att de mildra negativa ekonomiska konsekvenser som pandemin har inneburit.

Strategiskt mål: Ett rikt och brett kulturliv

FRAMGÅNGSFAKTOR: MOTTAGARKAPACITET I KOMMUNERNA

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal insatser som utvecklar och stärker arrangörsledet	RUN		5		

Arrangörer och tillgången till kultur

Det ideella arrangörskapet och arrangörsföreningarna är en viktig resurs i länets kulturella kugghjul; för tillgång till kultur för Norrbottens invånare liksom för länets turnerande kulturinstitutioner, Riksteaterns utbud och inte minst för de fria scenkonstaktörerna. Coronapandemin har under 2020 lett till att arrangörsföreningarna utsatts för stora påfrestningar. På grund av pandemin har, efter mars månad, endast begränsad publik verksamhet varit möjlig att genomföra. Inför 2021 uttrycker de lokala arrangörsföreningarna oro för hur det ska bli med deras aktiviteter, ekonomi och medlemskap och när och till vilken grad publiken kommer tillbaka.

Nytt under 2020 har varit de digitala utbudsdagarna som flera av scenkonstproducenterna genomfört och som mottagits positivt av arrangörerna. I övrigt har projektet Arrangörer i Norr under året bildat förening och fortsatt sitt arbete genom konceptet KulturCrew som riktar sig till unga som arrangörer och utövare. Kopplat till det arrangörsfrämjande målet inom samarbetet Kultur i Norr har dialog genomförts med norrlänens riksteaterkonsulenter för att få en bild av deras utmaningar, behov och utvecklingsfrågor. Region Norrbotten har stöttat Kulturföreningen Ebenesers projekt Creative Ebeneser där aktiviteter inom projektet bland annat handlar om kompetensutveckling och inspiration

både för arrangörer och KKN-företagare. För att höja kommunernas kunskapsnivå gällande upphandling av offentlig konst genomfördes i mars en konferens för att skapa förutsättningar för framgångsrika samarbeten och resultat.

Strategiskt mål: Stöd och motivation för att främja jämlik och jämställd hälsa

FRAMGÅNGSFAKTOR: INSATSER SOM KOMPENSERAR FÖR OJÄMLIK HÄLSA

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Skillnad i självskattad hälsa mellan kommunen med lägst respektive högst värde	RS		Minskande	▲	➔

Insatser riktade för att särskilt främja hälsa i utsatta grupper

Region Norrbotten, via Folkhälsocentrum, *arbetar systematiskt med att höja hbtq-kompetensen* i länet. Under året har det handlat om kompetenshöjande insatser där bland annat Norrbottens blivande hälsosamtalsutförare fått utbildning inom området. Folkhälsocentrum har också deltagit vid RFSL:s arrangemang Luleå Pride (sammanslagen med Regnbågsdagen) som föreläsare. Ett samarbete med Rättighetscentrum Norrbotten har genomförts i form av föreläsningsserien *Ojämlighetens pris*. Denna satsning har på olika sätt tagit avstamp i hur minoritetsstress kan påverka hälsan samt haft fokus på äldre och psykisk ohälsa.

Folkhälsocentrum har bjudit in till två träffar för det regionala nätverket för professioner som möter målgruppen med könsdysfori, något som stärkt samverkan mellan aktörer som Folkhälsocentrum, BUP, BUP-linjen, Luleå ungdomsmottagning och Luleå närpsykiatri/vuxenpsykiatri. Under hösten arrangerades ett tvådagars internat med fokus på hbtq-personers hälsa, levnadsvillkor och samt normkreativitet i behandlarrollen.

I dagsläget har regionen begränsade kunskaper om norrbottningens sexuella och reproduktiva hälsa. 2019 kom rapporten för den nationella befolkningsundersökningen *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter* som genomfördes 2017 (SRHR). Inom Region Norrbotten har ett arbete med analys av SRHR2017 för norra regionen påbörjats (ett samarbete mellan de fyra norrlänen). Analysen blir den första i sitt slag på regional nivå. Den ska belysa ett vårdbehov hos befolkningen i norra sjukvårdsregionen som i nuläget är relativt okänt, samt utifrån resultaten skapa förutsättningar för ett effektivt folkhälsoarbete inom SRHR.

För att stärka kunskapen kring *kost och hälsosamt ätande bland äldre*, som ofta är särskilt utsatt grupp, planerades flera insatser under året. Detta för att höja kunskapen bland de som möter äldre inom omsorg, men också för att sprida kunskap direkt till gruppen äldre. I samarbete med representanter från

Livsmedelsverket planerades flera föreläsningar och utbildningskoncept. Ett skulle rikta sig till Norrbottens samtliga kommuners omsorgspersonal inom hemtjänst och hemsjukvård, medan en förmiddag skulle ägnas åt de nya nationella riktlinjerna för sjukhusmåltider som kommit ut under hösten 2020. Dessa två aktiviteter tvingades tyvärr skjutas upp på grund av rådande pandemi.

Under året tog Livsmedelsverket tillsammans med ABF och Studieförbundet Vuxenskolan fram ett studiecirkelmateriale om kost och rörelse riktat till seniorer: ”Må bra med mat hela livet”. I december anordnades i Norrbotten en digital utbildning kring materialet samt en kunskapshöjande kostföreläsning av en representant från Livsmedelsverket. Förhoppningen är att deltagarna med hjälp av sitt lokala studieförbund nu ska starta upp cirklar för att på så sätt nå ut till seniorer i Norrbotten med kunskap kring hälsosamt ätande.

Kunskapsnätverket för **samisk hälsa** är ett samarbete som omfattar Region Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Dalarna. Under 2019 antogs en strategi för samisk hälsa. Målet är att skapa en god och jämlik hälsa samt en vård på lika villkor för urfolket samer. I Region Norrbotten har Jokkmokks hälsocentral fått i uppdrag att vara resurscentrum för samisk hälsa. Resurscentrumet ska samordna regionens resurser inom samisk hälsa, arbeta för en ökad samisk kulturförståelse hos personalen, genomföra utbildningsinsatser, samt utgöra ett stöd för barnsjukvården, psykiatrin och hälsocentralerna i länet. Centret ska också verka för att det på nyckeltjänster inom psykiatrin och barnhälsovården ska finnas tillgång till samisktalande personal, samt samverka med övriga regioner inom kunskapsnätverket för samisk hälsa. För detta har två länskoordinatorer anställts på deltid. Under hösten introducerades Sveriges första e-utbildning i samisk kulturförståelse. E-utbildningen har tagits fram av Kunskapsnätverket för samisk hälsa i samarbete med SANKS (Samiskt nationellt kompetenscenter för psykisk hälsovård och missbruk). Syftet är att öka kunskapen om samisk kultur och samers rättigheter i hälso- och sjukvården.

Ett pilotprojekt för att ta fram promenadslingor och rogivande platser i naturen för fysisk och psykisk hälsa har startats, benämnt **Aktivitet i naturen på recept enligt FaR®-metoden**. Region Norrbotten samarbetar med Länsstyrelsen i Norrbotten och fyra kommuner med att öka kunskapen om och tillgängligheten till natur och motionsområden. Underlaget ska kunna användas av hälso- och sjukvården (exempelvis Fysisk aktivitet på recept), kommuner (skolor, omsorg, äldreboenden med flera), företag inom till exempel grön rehabilitering, besöksnäring samt en intresserad allmänhet.

Utbildning har genomförts i metoden Kognitiv affektiv träning, KAT, samt spridning av bildstöds-material som används i **samtal med barn och unga som har svårt att uttrycka känslor**. Totalt deltog 52 personer i utbildningen (samt fick ta del av materialet). Dessa är verksamma inom exempelvis elevhälsan, ungdomsmottagningar, särskolor och vuxenhabilitering.

Förebyggande insatser mot psykisk ohälsa och suicid

Region Norrbotten fortsätter stödja arbetet med att *öka ungas kunskap om psykisk ohälsa* samt sprida information om var man som ung kan få stöd och hjälp genom informationsmaterial och metoden ACT (Acceptance commitment training).

Skolsköterskorna befinner sig i första linjen och möter via elevhälsosamtalen nästan alla länets elever. Folkhälsocentrum har köpt in en uppsättning stödmaterial till varje kommunal skolhuvudman samt de statliga och enskilda skolhuvudmän som anmält intresse med syfte r att ge ett smakprov på hur man kan arbeta hälsofrämjande.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, lyfter fram förebyggande arbete av skadliga maskulinitetsnormer som en viktig del i arbetet mot psykisk ohälsa och suicid bland pojkar och män. Därför har Region Norrbotten i samarbete med organisationen MÄN och Norrbottens idrottsförbund/SISU anordnat en fördjupningsutbildning i metodmaterialet ”Machofabriken”.

Implementeringen av metoden *Dansa för hälsa* har fortsatt i samverkan med kulturenheten och kulturskolorna i länet. Metoden syftar främst till att minska den psykiska ohälsan hos unga flickor.

Införandet av den evidensbaserade metoden MHFA (Mental Health First Aid) har fortsatt i länet. MHFA är en första hjälpen-utbildning till psykisk hälsa med syfte att förebygga psykisk ohälsa och självmord.

Region Norrbotten har under året investerat i utbildningsmaterialet *Psyk-e bas Suicid* som är framtaget av experter inom området psykisk ohälsa och suicid. Samtliga anställda inom Region Norrbotten har tillgång till utbildningsmaterialet, som möjliggör en mer jämlik vård i länet. Även de hälsocentraler som Region Norrbotten har vårdavtal med kan ta del av Psyk-e bas Suicid.

Hälsofrämjande covid-insatser för äldre

Under våren togs en hälsoguide fram som innehåller råd och tips för en hälsosam och fungerande vardag för de norrbottningar (70+ och riskgrupper) som under våren fick uppmaningen att begränsa sina nära relationer och isolera sig mer än vanligt. Det är inte bara covid-19 som gör människor sjuka utan också de nödvändiga åtgärder som vidtagits och vidtas för att begränsa smittspridningen. ”Norrbottens hälsoguide” kickades ut till länets 125 000 hushåll i april.

För medborgare med andra modersmål togs ”Norrbottens hälsoguide” också fram på språken finska, meänkieli, samiska, arabiska, engelska, persiska, somaliska och tigrinja och distribuerades via de lokala biblioteken. Utskicket av hälsoguiden kompletterades med en hälsoföljetong i P4 Norrbotten där förmiddagsstudion och eftermiddagsstudion fördjupade sig i de olika ämnen som guiden tog upp. Exempelvis tobak, alkohol, fysisk aktivitet, stress och sömn,

men också information om stödlinjer och vilken hjälp man kan få med att handla och hämta mediciner.

God självskattad hälsa

Mellan 2014 och 2018 har inte skett någon större förändring i skillnaden mellan kommunerna med lägst respektive högst andel av befolkningen med god självskattad hälsa. 2014 var skillnaden 14 procentenheter för män och 19 procentenheter för kvinnor i kommunjämförelserna. 2018 är det fortfarande 14 procentenheters skillnad för män och drygt 18 procentenheter för kvinnor. När det gäller andelen som skattar sin hälsa som bra eller mycket bra så kvarstår alltså både könsskillnaderna och ojämlikheten mellan kommuner.

Strategiskt mål: Stöd och motivation för att främja jämlik och jämställd hälsa

FRAMGÅNGSFAKTOR: MEDVETEN PRIORITERING AV GENERELLA INSATSER FÖR ATT FÖREBYGGA OHÄLSA

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel som deltagit vid hälsosamtal i primärvård av, 40-, 50-, 60-åringar i befolkningen	RS		30 %		

Resultat från Vården i siffror visar att Region Norrbotten ligger i topp nationellt när det gäller att genomföra *någon form av rådgivning* till personer med ohälsosamma levnadsvanor inom primärvården. Levnadsvaneområden omfattar matvanor, fysisk aktivitet, alkohol och tobak.

Risklevnadsvanor bland vuxna i Norrbotten

Högt blodtryck, hjärt- och kärlsjukdom och övervikt/fetma är några av de största hälsoutmaningarna för norrbottningarna och beror till stor del på levnadsvanor i form av ohälsosamma matvanor och otillräcklig fysisk aktivitet. Att ha högt blodtryck är vanligare i Norrbotten än i riket och länet har en högre andel invånare med övervikt eller fetma jämfört med riksgenomsnittet, Övervikt/fetma är vanligare bland män.

Andelen norrbottningar som är otillräckligt fysiskt aktiva är något högre i Norrbotten än i riket. 38 procent av männen och 40 procent av kvinnorna når inte rekommendationen om att vara fysiskt aktiv minst 150 minuter i veckan. Årligen förskrivs det cirka 5 000 recept på fysisk aktivitet (FaR). En majoritet av FaR förskrivs i primärvården. Av identifierade otillräckligt fysiskt aktiva har 56 procent av männen och 48 procent av kvinnorna fått antingen rådgivande eller kvalificerat rådgivande samtal. Här behöver utredas varför en lägre andel kvinnor fått rådgivande/kvalificerat rådgivande samtal och om behov av åtgärder finns för detta.

Intag av frukt och grönt är en markör för hälsosamma matvanor. Andelen norrbottningar med för hälsan riskabelt lågt intag av frukt och grönt är högre både

bland män och bland kvinnor än i riket (46 procent respektive 25 procent). Bland de identifierade har totalt 67 procent av kvinnorna och 68 procent av männen fått antingen rådgivande eller kvalificerat rådgivande samtal. Endast 11 procent av kvinnorna och 13 procent av männen har dock fått den rekommenderade åtgärden rådgivande/kvalificerat rådgivande samtal. Situationen med pandemin har tvingat många till mer tid hemma, begränsade sociala kontakter och en annorlunda vardag.. Under 2020 har informationsmaterialet ”Hitta ditt sätt – att äta och handla rätt” vidareutvecklats i samverkan med bland annat lärarutbildningen vid Luleå tekniska universitet. Syftet är att vägleda norrbottningarna till mat som är hållbar för hälsa, klimat och länets livsmedelsproducenter. Materialet ingår framöver som kurslitteratur i grundlärarutbildningens NO-kurser.

Andelen norrbottningar med alkoholriskbruk har minskat bland både kvinnor och män. Skillnaden mellan kvinnor och män minskar också men är fortfarande högre bland män. Även andelen norrbottningar som röker dagligen har minskat bland både kvinnor och män och är på nivå med riket. Andelen som snusar är dock högre i Norrbotten än i riket både bland män och kvinnor. Av de i primärvården identifierade dagligrökarna 41 procent av kvinnorna och 46 procent av männen fått antingen rådgivande eller kvalificerat rådgivande samtal. Endast 15 procent har fått den rekommenderade åtgärden kvalificerat rådgivande samtal. Ingen skillnad mellan kvinnor och män.

Att ha flera ohälsosamma levnadsvanor ökar risken för ohälsa. Andelen norrbottniska kvinnor och män med två eller fler ohälsosamma levnadsvanor (daglig rökning, alkoholriskbruk, fysisk aktivitet mindre än 150 minuter/vecka, äter riskabelt lite frukt och grönsaker) och/eller fetma är högre än genomsnittet i Sverige.

Insatser för att förebygga ohälsa

Regionen följer nyinsjuknande i några kroniska sjukdomar för att kunna göra medvetna prioriteringar av generella insatser för att förebygga ohälsa i länet¹.

För att förebygga ohälsa på befolkningsnivå krävs ett långsiktigt uthålligt arbete med förebyggande insatser. När det gäller hjärtinfarkt, minskar nyinsjuknandet under perioden år 2011-2019, men målet att närma sig riket uppfylls inte. Norrbotten har fortfarande högst nyinsjuknande i hjärtinfarkt bland både män och kvinnor. För stroke ses både en minskning av nyinsjuknanden, samt att Norrbotten närmare sig riket, vilket innebär att målet uppfylls. Minskningen av nyinsjuknande är inte lika stor bland kvinnor som bland män. Beträffande cancer, ökar antalet fall svagt, målet uppfylls inte. Norrbotten ligger dock stabilt över tid lägst eller nära lägsta insjuknandet i maligna tumörer.

¹ Styrmåten kan inte följas upp enligt styrkortets definition på grund av förändringar i statistiken.

Förekomsten av diagnosen KOL i befolkningen, följs genom ett mått i primärvården av andelen listade patienter med diagnosen. Här ses enbart marginella förändringar över tid. Kvinnor har högre förekomst av diagnosen än män. Den hälsopolitiska dödligheten - insatser och dödsorsaker som anses vara möjliga att påverka med bredare hälsopolitiska insatser – har förbättrats i regionen mellan åren 2015 och 2017 och är lägre än riket. De diagnoser och dödsorsaker som ingår i denna indikator är lungcancer, cancer i matstrupe, levercirros och motorfordonsolyckor. Ett nytt mått på hälsopolitiskt åtgärdbar dödlighet från OECD och Eurostat, med nya diagnoser, visar istället att Norrbotten har rikets högsta hälsopolitiska dödlighet. Måttet innehåller bland annat cirkulationsorganens sjukdomar som stroke, hjärtinfarkt, samt diabetes, andningsorganens sjukdomar, skador.² Det är särskilt män i Norrbotten som utmärker sig med högre hälsopolitisk åtgärdbar dödlighet.

Norrbottens hälsosamtal

För att öka kännedomen om hälsosamtal fick alla som fyllde 40, 50 och 60 år i Norrbotten ett vykort i början av året med information om Norrbottens hälsosamtal. Under 2020 har fortsatt utvecklingsarbete av webbenkätverket genomförts för att öka deltagandet och möjliggöra digitala hälsosamtal. Det har gjort att Norrbottens hälsosamtal i viss utsträckning även kunnat erbjudas under pågående pandemi. Den digitala möjligheten ger också mer jämlika förutsättningar att kunna ta del av erbjudandet oavsett var i länet man befinner sig.%

Från och med 2019 kan andelen inbjudna personer i varje åldersgrupp följas. Antalet personer i de tre åldersgrupperna var i år totalt 9 092 personer, därav 4 678 män och 4 414 kvinnor. Av dessa har 38 procent totalt fått en inbjudan från sin hälsocentral, varav 36 procent av männen och 41 procent kvinnorna. Flest inbjudningar har skickats till 40-åringarna, 44 procent har fått inbjudan. Spridningen i andel inbjudna är som tidigare stor mellan hälsocentralerna. Av andelen inbjudna totalt i alla åldersgrupper har 40 procent deltagit i ett hälsosamtal, varav högsta deltagandet var bland 60-åringarna (46 procent). Totalt av de inbjudna har 34 procent tackat nej vilket är en lägre andel än föregående år. De övriga inbjudna har inte gjort ett aktivt genom att svara ja eller nej på inbjudan. Bland 40-och 50 åringarna har ca 10 procent fler kvinnor än män tackat nej. Bland 60-åringar har cirka 6 procent fler män än kvinnor tackat nej. Målet i regionen för 2020 var minst 30 procent genomförda hälsosamtal i samtliga åldersgrupper. Under 2020 har totalt 15 procent deltagit jämfört med 20 procent 2019, 12 procent 2018 och 11 procent 2017. Ingen åldersgrupp har

² En betydande förändring förutom nya diagnoser, är att för flera av de sjukdomar och dödsorsaker som tidigare helt ingått i respektive mått nu delats mellan de två måtten så att 50 procent av dödsfallen klassas som åtgärdbara genom hälso- och sjukvårdsinsatser och 50 procent genom folkhälsoarbete och primärprevention. Det nya måttet ingår inte i Region Norrbottens styrkort.

uppnått målet om 30 procent i år, vilket är en sannolik konsekvens av pandemin. Förutsättningarna för hälsocentralerna att kunna genomföra hälsosamtal har varit olika men några hälsocentraler har trots detta uppnått målen i alla åldersgrupper. Totalt har 1 397 hälsosamtal genomförts under 2020, varav 788 kvinnor och 609 män.

Strategiskt mål: En god, jämlik och samordnad vård för kvinnor, män, flickor och pojkar

FRAMGÅNGSFAKTOR: FUNGERANDE SAMARBETE OCH KOORDINERING UTIFRÅN PATIENTENS PERSPEKTIV

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel patienter med palliativ diagnos som har en dokumenterad behandlingsstrategi (%) inkl privata hc	RS	K	K40		
		M	M40		
Andel av vårdtillfällen där patienter varit utskrivningsklara >1 dygn (vtf i primärvård, psykiatri, somatik) (%)	RS		7 %		
Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar för personer 65 år eller äldre (%)	RS	K	K 16,0		
		M	M 17,2		

Palliativ vård

Inom palliativ vård är det viktigt att säkerställa informationsöverföring inom och mellan vårdgivare och huvudmän eftersom patientgruppen ofta rör sig mellan olika vårdnivåer. För att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet använder regionen gemensamma journalsökord inom hela organisationen för behandlingsstrategi och brytpunktssamtal. Målet för 2020 är att 40 procent av alla patienter med palliativ diagnos ska ha en behandlingsstrategi dokumenterad i journalen kopplad till det gemensamma sökordet. Resultatet för perioden var 39 procent för kvinnor och 37 procent för män, vilket innebär att målet inte uppnåts. Andelen patienter med dokumenterat brytpunktssamtal kopplat till sökordet var 21 procent för både kvinnor och män, vilket är sämre än föregående år.

Utskrivningsklara patienter

Primärvården har en central roll i samordningen av vård, stöd och omsorg till patienter efter utskrivning från sjukhus. Kommunernas kapacitet att ta hem patienter i behov av insatser som stöd i hemmet, korttidsvård samt särskilt boende är av stor betydelse för vårdkedjan.

Andelen vårdtillfällen där patienten varit utskrivningsklar mer än ett dygn uppgick till 9,8 procent för 2020. Det är cirka en procentenhet högre än föregående år och inte inom årets mål på 7 procent. Det totala antalet dagar som inlagda patienter varit utskrivningsklara uppgick till 6 429 under året, vilket är en minskning med cirka 2 000 dagar jämfört med 2019. Både andelen vårdtillfällen samt antalet dagar där patienten varit utskrivningsklar påverkas av hur väl samarbetet fungerar mellan slutenvårdens utskrivande avdelning, socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård samt den regionfinansierade öppna vården.

Oplanerade återinskrivningar för personer 65 år och äldre

Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar efter utskrivning från sjukhus är ett mått som delvis påverkas av hur väl samverkan fungerar hos och mellan huvudmännen. Det gäller framförallt för multisjuka patienter med stora vårdbehov. Under 2020 var andelen oplanerade återinskrivningar för målgruppen 17,2 procent för kvinnor och 17,7 procent för män, vilket är oförändrade siffror jämfört med föregående år. Målen för 2020 uppnås inte. För att minska återinskrivningarna ytterligare behöver arbetssättet med förstärkt utskrivning inom slutenvården och samarbetet mellan regionen och kommunernas hemtjänst och hemsjukvård fortsätta utvecklas.

Strategiskt mål: En god, jämlik och samordnad vård för kvinnor, män, flickor och pojkar

FRAMGÅNGSFAKTOR: HÖG TILLGÄNGLIGHET OCH EFFEKTIVA FLÖDEN

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel medicinsk bedömning av legitimerad personal i primärvård inom 3 dagar	RS	K	100 %		↑
		M	100 %		↑
Andel patienter som får kontakt med hälsocentralen via telefon samma dag[2]	RS		100 %		↓
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 90 dagar eller kortare till första besök hos läkare i specialiserad vård[3]	RS	K	100 %		↓
		M	100 %		↓
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 90 dagar eller	RS	K	100 %		↓

kortare på operation/åtgärd inom specialiserad vård		M	100 %		
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 30 dagar eller kortare på en första bedömning inom barn- och ungdomspsykiatri, alla vårdgivarkategorier	RS	K	100 %		
		M	100 %		
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 30 dagar eller kortare på fördjupad behandling/utredning inom barn- och ungdomspsykiatri	RS	K	100 %		
		M	100 %		
Andelen barn och unga som blir färdigbehandlade på ett besök av folktandvården	RS		100 %		
SVF cancer, andel vårdförlopp inom utsatt tid	RS		100 %		

Tillgänglig vård

Vårdens tillgänglighet följs upp i relation till vårdgarantins mål för väntetider till kontakt och åtgärd samt utifrån regionens egna mål för tillgänglighet. Måluppfyllnaden mäts i procentandelar och målnivån för de flesta tillgänglighetsmått är 100 procent. Utfallet för 2020 visar att väntetiderna ökat inom flera områden, vilket huvudsakligen är en följd av coronapandemins omfattande påverkan på hälso- och sjukvårdens verksamheter. Resultaten redovisas i följande stycken på regionnivå och avser det genomsnittliga värdet för regionen.

Primärvård: Andelen patienter som har fått en medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar från första kontakt uppgick till 93 procent, vilket är något bättre än föregående år. Telefontillgängligheten mätt som antalet invånare som fått kontakt med primärvården samma dag som kontakt har sökts uppgick till 83,4 procent i snitt, vilket är något lägre jämfört med 2019.

Specialiserad vård: Andelen patienter som står på väntelista och väntat 90 dagar eller kortare på ett första läkarbesök uppgick till 52 procent vid utgången av december månad, jämfört med 58,3 procent 2019. Motsvarande andel väntande till åtgärd inom specialiserad vård uppgick till 50 procent, jämfört med 76 procent 2019. I båda fallen har väntetiderna ökat jämfört med 2019 vilket är en effekt av pandemin. Andelen nybesök till läkare inom specialiserad vård som genomförts inom 90 dagar var 77 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Andelen genomförda åtgärder inom 90 dagar uppgick till 70 procent i genomsnitt, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Barn- och ungdomspsykiatri: Andelen patienter på väntelista som har väntat 30 dagar eller kortare på en första bedömning i barn- och ungdomspsykiatrin var 61 procent vid utgången av december månad. Motsvarande andel patienter som väntat 30 dagar eller kortare på fördjupad utredning eller behandling var 24 procent. Det är förbättringar i båda fallen jämfört med 2019. Andelen patienter som har fått en första bedömning inom 30 dagar var 74 procent, vilket är bättre än föregående år. Andelen som sedan har fått åtgärd inom 30 dagar var 60 procent, vilket är något lägre jämfört med 2019.

Folktandvård: Folktandvården har som mål att 75 procent av patienterna inom den avgiftsfria tandvården ska färdigbehandlas vid ett besök. Vid årets slut uppgick andelen till 68 procent, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med första tertialen och något lägre än andra tertialen. Coronapandemin har haft en betydande inverkan på folktandvårdens verksamheter vilket försvårat arbetet med att nå målet under 2020.

Verksamhet

Perspektivet Verksamhet beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Norrbottens verksamheter att kunna bedriva arbete som är inriktat på effektivitet, säkerhet, jämställdhet, jämlikhet och kvalitet i arbetsmetoder och arbetsprocesser.

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Nära vård på nya sätt (RS)		Ökad andel vård i öppna vårdformer (RS)
		Nya vårdtjänster med digitala lösningar används
En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god jämställd kvalitet oavsett leverantör (RS)		Tydlig struktur för kunskapsstyrning (RS)
		Systematiskt arbete med levnadsvanor (RS)
		Hög säkerhetskultur genomsyrar verksamheterna (RS)
		Effektiv verksamhet (RS)
Nöjda och delaktiga patienter och invånare (RS,PN)		En personcentrerad verksamhet där patienter och närstående är medskapare i vård, rehabilitering och utveckling (RS)
En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet (RS, RUN, PN)		Digitalisering driver omställning (RS)
		Vårt demografiska försprång driver förnyelse (RS)
		Verksamheten utvecklas för att svara mot behoven (RUN)
		Mötesplatser för kulturen och det civila samhället (RUN)

Nära vård på nya sätt

Den samlade bedömningen är att målet uppnåtts. Covid-19-pandemin har skyndat på den digitala utvecklingen. Under 2020 har vi sett en stor ökning av användningen av digitala tjänster i Norrbotten. Andelen invånare som loggat in på e-tjänsterna på 1177.se har ökat rejält från 50 procent till 75 procent under året. Dessutom har dubbelt så många vårdbesök digitalt, via antingen video eller telefon ägt rum under 2020 jämfört med 2019. I februari lanserades Digitalen som är regionens nya digitala ingång för vårdärenden. Tjänsten har tagits emot mycket väl och under 2020 har ca 12 000 ärenden hanterats digitalt av sjuksköterskor och läkare. Snittbetyget från patienterna ligger hittills på hela 4,7 på en femgradig skala. Andra digitala tjänster som lanserats under 2020 är utökad användning av webbtidbok, ny lösning för digitala videobesök samt nya verktyg för hemmonitorering. Även nya arbetssätt har snabbt etablerats i vårdverksamheten som en följd av anpassning till en ny verklighet på grund av covid-19-pandemin. En del i vårdens förflyttning mot öppnare vårdformer och nära vård på nya sätt handlar om att en större andel av öppenvårdsbesöken ska ske i primärvården. För 2020 var andelen besök i primärvården 61,5 procent, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god jämställd kvalitet oavsett leverantör

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Coronapandemin bedöms inte ha haft någon större påverkan på måluppfyllelsen. Ledtiderna för vårdförlopp inom cancervården är sämre än föregående år. Andelen vårdskador har minskat och är nu lägre än målnivån för 2020. Förskrivning av antibiotika har minskat betydligt och målet har uppnåtts för första gången. Tillämpningen av läkemedelsberättelser för patienter 75 år eller äldre uppnår också målet för både män och kvinnor. Andelen läkemedelsgenomgångar är oförändrad och kräver fortsatta förbättringar. Andelen patienter i riskgrupper som fått frågor om levnadsvanor uppnår målen inom två av fyra sjukdomsområden

Nöjda och delaktiga patienter och invånare

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Coronapandemin bedöms ha påverkat måluppfyllelsen negativt inom några av delområdena. Andelen upprättade samordnade individuella planer där den enskilde patienten deltagit i mötet är oförändrat jämfört med föregående år och når ännu inte målet. Antalet ärenden till patientnämnden inom kategorin kommunikation har minskat jämfört med föregående år men är fortfarande högre än målnivån från 2018. Med anledning av pandemin har regionen inte arrangerat några medborgarkaféer för dialog med invånarna under 2020. Utbetalda arvoden för patient- och brukarmedverkan minskade jämfört med 2019 i motsats till målet om en ökning, vilket också är en följd av pandemin.

En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Utvecklingsarbetet inom regionen har under 2020 präglats starkt av den pågående covid-19 pandemin. Stora delar av det planerade utvecklingsarbetet har prioriterats om eller pausats till förmån för aktiviteter för att stötta arbetet med covid-19. Ett fokusområde har varit digitaliseringsarbetet som fullföljts enligt handlingsplanen för digitaliseringsstrategin, med några få undantag. Digitaliseringen har blivit ännu viktigare med anledning av pandemin, då många möten och ärenden nu behöver hanteras på distans.

Pandemin innebar att den årliga konferensen Utveckla Norrbotten inte kunde genomföras. Som kompensation har täta dialoger med kommuner och andra organisationer genomförts. Det har gett regionen förståelse för näringslivets, kulturlivets och kommunernas utmaningar. Utifrån det har åtgärder som svarar mot pandemins effekter utformats. Två centrala samråd med företrädare för nationella minoriteter har kunnat genomföras och insatser sker för att utveckla dem ytterligare.

Strategiskt mål: Nära vård på nya sätt

FRAMGÅNGSFAKTOR: ÖKAD ANDEL VÅRD I ÖPPNA VÅRDFORMER

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal besök på akutmottagning	RS	K	Minska		
		M	Minska		

Ökad andel primärvård och öppen vård

En del i vårdens förflyttning mot öppnare vårdformer handlar om att en större andel av öppenvårdsbesöken ska ske i primärvården. För 2020 var andelen besök i primärvården 60,6 procent, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år. Det totala antalet besök på akutmottagningarna var något lägre än jämförelseåret 2018. Både antalet dagsjukvårdsbesök och antalet slutenvårdsdagar minskade med cirka 10 procent vardera jämfört med föregående år.

Rehabilitering

Fysisk träning eller annan form av rehabilitering är viktigt för återhämtningen efter hjärtinfarkt eller stroke. Avseende hjärtinfarkt följer regionen upp andelen personer som deltagit i fysiskt träningsprogram 12 till 14 månader efter hjärtinfarkt. Måttet avser patienter yngre än 80 år. För 2020 uppgick andelen till 14,1 procent för kvinnor och 19,5 procent för män. Jämfört med riksgenomsnittet är regionens resultat lägre för kvinnor och högre för män. Regionen följer även upp andelen strokepatienter som är nöjda med rehabilitering eller

träning efter utskrivning från sjukhus. Uppföljningen sker 1 år efter att stroke inträffat. Den senast tillgängliga statistiken avseende första halvåret 2020 visar att andelen nöjda patienter var 85 procent för båda könen sammantaget. Det är i nivå med riksgenomsnittet.

Strategiskt mål: Nära vård på nya sätt

FRAMGÅNGSFAKTOR: NYA VÅRDTJÄNSTER MED DIGITALA LÖSNINGAR ANVÄNDS

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Följa utvecklingen av andel bokningsbar tid tillgänglig för webbtidbokning (Hälsocentraler respektive Specialistmottagningar)	RS		Öka		↑
Andel invånare som loggat in på 1177.	RS		60 %		↑
Antal vårdbesök på distans (distansbehandlingar och distanskonsultationer via video) i regionen.	RS	K	Öka		↑
		M	Öka		↑
Andel av återbesök digitalt (Inom primärvård, somatisk vård respektive psykiatrisk vård)	RS		30 %		↑

Covid-19-pandemin har skyndat på den digitala utvecklingen såväl nationellt som regionalt. Digitala tjänster har varit ett viktigt verktyg för att hantera pandemin och minska smittspridning. Exempel på tjänster som regionen fokuserade på att lansera under 2020 var webbtidbok, den digitala ingången Digitalen, ny lösning för digitala videobesök samt verktyg för hemmonitorering. Andelen invånare som loggat in på e-tjänsterna på 1177.se har ökat rejält från 50 procent till 75 procent under året. Samtliga mått har uppfyllts väl under 2020.

Strategiskt mål: En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god jämställd kvalitet oavsett leverantör

FRAMGÅNGSFAKTOR: TYDLIG STRUKTUR FÖR KUNSKAPSSTYRNING

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal lokala programområden	RS		Öka		↑

Antibiotikarecept per tusen invånare och år	RS		270		
Antal patienter som fått fråga om våld i nära relation	RS	K	Öka		
		M	Öka		

Kunskapsstyrning

Region Norrbotten har under året lämnat remissvar på totalt tio personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Av dessa har sex vårdförlopp (höftledsartros, reumatoid artrit, stroke/TIA, schizofreni, kronisk obstruktiv lungsjukdom och sepsis)reviderats och godkänts för implementering inom regionerna. På grund av rådande pandemi har gap- och konsekvensanalys endast genomförts för stroke/TIA inom Region Norrbotten. Arbetet med gap- och konsekvensanalyser samt implementering av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp fortsätter under 2021.

Totalt finns 26 nationella programområden. Under årets andra del har personer/funktioner identifierats för motsvarande 26 lokala programområden utifrån tidigare etablerad representation i nationella, sjukvårdsregionala och lokala grupperingar. En generisk uppdragsbeskrivning för de lokala programområdena har färdigställts och arbetet med att starta upp lokala programområden kommer att ske under 2021.

Kunskapsstyrningsrådet (ledningsgrupp kunskapsstyrning) har under året sammanträtt nio gånger. Totalt har 37 beslut fattats, merparten avser läkemedelshantering och olika rekommendationer avseende läkemedelsanvändning från NT-rådet/ARIL. Ett antal ärenden som lett till beslut rör organisation av kunskapsstyrning samt hantering av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp.

Standardiserade vårdförlopp för cancer

Standardiserade vårdförlopp för cancer innebär att alla patienter ska få tillgång till en snabb och likvärdig utredning och behandling oavsett var i landet de bor. Region Norrbotten har infört 31 standardiserade vårdförlopp. I vårdförloppen anges tidsram mellan välgrundad misstanke om cancer och tidpunkt när behandling sätts in. Under året har 67 procent av patienterna genomgått vårdförloppet inom den specificerade tidsramen, vilket är en minskning jämfört med föregående år. Det regionala målet att 75 procent ska ha genomgått det standardiserade vårdförloppet nås inte. Regionen har dock bättre resultat än riksgenomsnittet på 50 procent. Under coronapandemin har cancerpatienter prioriterats när det gäller operation och annan behandling. De patienter som sökt har fått vård i samma utsträckning som tidigare, dock har inflödet av patienter minskat under pandemin.

Antibiotikaanvändning

En rationell antibiotikaanvändning förebygger tillväxt och spridning av antibiotikaresistenta bakterier och stärker därigenom patientsäkerheten. Sveriges regioner har antagit ett nationellt mål att begränsa förskrivningen av antibiotikarecept till högst 250 recept per tusen invånare och år. Under perioden december 2019 till och med november 2020 har antalet uthämtade antibiotikarecept i regionen minskat till 234 per tusen invånare och år. Det är en minskning med 16 procent jämfört med samma period året innan. Regionen uppnår därmed målet för första gången. Minskningar i samma storleksordning har skett i samtliga regioner under perioden. Folkhälsomyndigheten anser att minskningen sannolikt kan kopplas till pandemin. Färre personer har sökt sjukvård samtidigt som den fysiska distanseringen, högre medvetenhet om handhygien samt övriga smittskyddsåtgärder till följd av covid-19 kan ha resulterat i färre luftvägsinfektioner.

Tillfrågade patienter om våldsutsatthet i nära relation

Som inom många andra områden har inte arbetet blivit som planerat på grund av covid-19. Möjligheten att ställa om till digitala alternativ har fungerat i vissa fall. Under hösten genomfördes en utbildning om våld, våldsutsatthet och prostitution och människohandel vid två tillfällen för allmänläkare och sjuksköterskor (ALK/ASK). Under utbildningen deltog föreläsare från Nationellt centrum för kvinnofrid och Polisregion Nord. Under året har ett stödmaterial tagits fram för att underlätta för personal att upptäcka prostitution och människohandel i patientmötet. Sedan tidigare finns stödmaterial för att ställa frågor om våld till vuxna och barn samt stödmaterial om våldets konsekvenser på hälsan på kort och lång sikt, både psykiskt och fysiskt. Under 2019 utbildades bland annat ungdomsmottagningens personal i SEXIT-formuläret. Under 2020 har flertalet ungdomsmottagningar börjat använda formuläret och upptäcker därmed fler unga med en pågående eller tidigare våldsutsatthet. Tyvärr finns inte könsuppdelad statistik på regional nivå. Även 2020 kunde Region Norrbotten rekvirera utvecklingsmedel för arbetet med våld i nära relation från Socialstyrelsen. Detta har möjliggjort att arbetet kunnat fortsätta med stöd från staben till hälso- och sjukvården samt tandvården. Region Norrbotten deltar i nätverk på regional och nationell nivå (nätverken har kunnat träffas digitalt under året).

Under 2020 dokumenterades 7 124 frågor om våld i nära relation till kvinnor, motsvarande siffra för 2019 var 8 537. 3 381 män dokumenterades fått frågan om våld i nära relation. Motsvarande siffra för 2019 var 4 470. Det är inte oväntat att pandemin påverkat utfallet negativt och att regionen inte möter målet för styrmåttet om ökande antal. Även inom folktandvården ställs frågan vid misstanke om våld. Dokumenterat finns att 3 personer fått frågan under 2020. Troligtvis har fler fått frågan men kan ha kodats fel vid dokumentationen.

Strategiskt mål: En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god jämställd kvalitet oavsett leverantör UTV

FRAMGÅNGSFAKTOR: SYSTEMATISKT ARBETE MED LEVNADSVANOR

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måltuppfyllelse	Utveckling
Andel av patienter i riskgrupp hypertoni, diabetes, fetma som fått levnadsvanefråga i primärvård	RS	K	70 %		↑
		M	70 %		↑
Andel av patienter i riskgrupp depression, ångest, sömnstörning som fått levnadsfråga i primärvård	RS	K	70 %		↑
		M	70 %		↑
Andel av patienter med planerat besök inom internmedicin för ischemisk hjärtsjukdom TIA, eller stroke som har journalförd riskbedömning avseende levnadsvana	RS	K	Ökande samt minskade skillnader mellan kön		↑
		M	Ökande samt minskade skillnader mellan kön		↑
Andel av patienter med diagnos schizofreni, schizotypa störningar eller vanföreställningsyndrom och planerat besök som fått fråga om levnadsvana och riskbedömning	RS	K	K: 65 % M:65 %		↑
		M	K: 65 % M:65 %		↑

Ett systematiskt förebyggande och hälsofrämjande arbete är en viktig del i patientmöten för att bidra till livsstilsförändringar vid sjukdom beroende på ohälsosamma levnadsvanor. Därför följs årligen ett antal styr- och kontrollmått upp som berör om patienter i vissa riskgrupper fått fråga om sina levnadsvanor i kontakt med primärvård samt åtgärd vid identifierad risk.

Riskgrupp hypertoni, diabetes, fetma: Totalt i länet har 63 procent av kvinnor och 68 procent av män i riskgruppen fått fråga om sina levnadsvanor i primärvården. Målnivån om 70 procent nås för män men inte för kvinnor. Det är 63 procent av kvinnor och 64 procent av män med identifierad risk som har fått åtgärd avseende levnadsvanor för att minska risken för ohälsa.

Riskgrupp depression, ångest, sömnstörning: Sammantaget för hela länet är det 54 procent av både kvinnor och män i riskgruppen som har fått fråga om levnadsvanor i primärvården. Målnivån om 70 procent uppnås inte men är bättre än ingångsvärdena. Femtiosex procent av kvinnor och 58 procent av

män med identifierad risk för ohälsa har fått åtgärd avseende sina levnadsvanor.

Patienter med planerat besök inom internmedicin för ischemisk hjärtsjukdom som har journalförd riskbedömning avseende levnadsvana: 70 procent av kvinnor och 72 procent av män med planerat besök har journalförd riskbedömning avseende levnadsvana. Andelen har minskat för både kvinnor och män jämfört med ingångsvärdena, men skillnaderna mellan könen har minskat.

Patienter med planerat besök inom internmedicin för TIA eller stroke som har journalförd riskbedömning avseende levnadsvana: 80 procent av kvinnor och 82 procent av män med planerat besök har journalförd riskbedömning avseende levnadsvana. Andelen har minskat för både kvinnor och män jämfört med ingångsvärdena, men skillnaderna mellan könen har minskat.

Patienter med planerat besök med diagnos schizofreni, schizotypa störningar eller vanföreställningssyndrom som fått fråga om levnadsvana och riskbedömning: 54 procent av kvinnor och 54 procent av män med diagnos schizofreni, schizotypa störningar eller vanföreställningssyndrom som fått fråga om levnadsvana och riskbedömning. Målnivån om 65 procent nås inte och är lägre än ingångsvärdena.

Strategiskt mål: En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god jämställd kvalitet oavsett leverantör

FRAMGÅNGSFAKTOR: HÖG SÄKERHETSKULTUR GENOMSYRAR VERKSAMHET-ERNA

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel vårdskador, slutet somatisk vård	RS		2018: 7,1 %		↑
Andel utskrivna patienter i målgruppen 75 år och äldre med mer än 5 läkemedel, som fått en läkemedelsberättelse	RS	K	2018 K: 55 % M: 57 %		↑
		M	2018 K: 55 % M: 57 %		↑

Vårdskador

En rationell antibiotikaanvändning förebygger tillväxt och spridning av antibiotikaresistenta bakterier och stärker därigenom patientsäkerheten. Sveriges regioner har antagit ett nationellt mål att begränsa förskrivningen av antibiotikarecept till högst 250 recept per tusen invånare och år. Under perioden december 2019 till och med november 2020 har antalet uthämtade antibiotikarecept i regionen minskat till 234 per tusen invånare och år. Det är en minskning med 16 procent jämfört med samma period året innan. Regionen uppnår därmed målet för första gången. Minskningar i samma storleksordning har

skett i samtliga regioner under perioden. Folkhälsomyndigheten anser att minskningen sannolikt kan kopplas till pandemin. Färre personer har sökt sjukvård samtidigt som den fysiska distanseringen, högre medvetenhet om handhygien samt övriga smittskyddsåtgärder till följd av covid-19 kan ha resulterat i färre luftvägsinfektioner.

Följsamhet till basala hygienföreskriften

Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler (BHK) är en viktig del i att förhindra smitta och smittspridning inom hälso- och sjukvården, inte minst i pandemitider. För regionen är det ett prioriterat område och varje månad ska följsamheten mätas och följas upp. Målet är 100 procent följsamhet samt att alla verksamheter deltar i mätningarna. Mätningarna grundar sig på observationsstudier av medarbetare i patientnära arbete exempelvis vid omvårdnad, undersökning och behandling. Under 2020 visade månadsuppföljningarna på en följsamhet mellan 72 till 80 procent. Andelen enheter som mäter har varierat mellan 28 till 76 procent under året.

Regionen har även deltagit i två nationella mätningarna av följsamheten till BHK, en ordinarie mätning på våren och en extra mätning på hösten. Anledningen till den extra mätningen var att resultaten från vårens mätning fick stor uppmärksamhet med anledning av covid-19. I jämförelse med riket hade regionen låg följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler i båda mätningarna. Resultatet i den extra mätningen visade att regionen följer samma utveckling som den nationella, där det föreligger en försämring av följsamheten jämfört med i våras. För regionen var höstens resultat 68 procent, vilket är en försämring med 4,5 procentenheter.

Trycksår:

Andelen trycksår har minskat från 19,9 procent 2019 till 16,2 procent 2020. Trots förbättringen har regionen fortfarande högst andel trycksår i riket. Fördelat på kön är andelen patienter med trycksår 15,7 procent för kvinnor och 16,8 procent för män. Andelen sjukhusförvärvade trycksår har minskat från 14,1 procent 2019 till 11,4 procent 2020. Andelen patienter med sjukdomstillstånd som medför ökad risk för trycksår är hög i Norrbotten även om den sjunkit jämfört med 2019. Målet är att alla patienter som är 70 år och äldre samt har ökad risk ska riskbedömas för trycksår inom 24 timmar efter inskrivning och att förebyggande åtgärder ska sättas in snabbt. Av identifierade riskpatienter var 57,3 procent riskbedömda inom 24 timmar vilket är en försämring från föregående år (64,5 procent).

Fallskador

Regionen har som mål att inga patienter ska falla och skada sig i samband med vård eller behandling samt att personer med risk för fall ska identifieras och förebyggande åtgärder sättas in. Under 2020 registrerades 416 fallhändelser, varav 240 resulterat i fallskador. Av dessa var 143 män och 97 kvinnor. Elva fallskador blev föremål för en lex Maria anmälan. Både antalet fallskador och antalet lex Maria anmälningar har ökat under 2020 jämfört med föregående år.

Under 2020 har cirka 60 procent av riskpatienterna för fall blivit riskbedömda vid inskrivning till slutenvård. Av de som bedömdes ha en ökad risk för att falla hade cirka 55 procent dokumenterade förebyggande åtgärder insatta. Jämfört med 2019 har en något lägre andel riskbedömningar gjorts, samtidigt som färre förebyggande åtgärder har satts in.

Suicid

Suicid i samband med vård är den vanligaste bakomliggande orsaken till en lex Maria anmälan. Under 2020 har elva självmord blivit föremål för utredning och anmälan enligt lex Maria. Det är tio män och en kvinna. Sex av ärendena rör vuxenpsykiatri i länet, fyra ärenden berör primärvården och ett ärende kommer från barn- och ungdomspsykiatri. Antalet suicidfall är lägre 2020 jämfört med både 2019 (15 personer) och 2018 (16 personer).

Läkemedelsberättelser och läkemedelsgenomgångar

Riktlinjerna för läkemedelsberättelse omfattar patienter 75 år eller äldre som är ordinerade minst fem läkemedel. Syftet med riktlinjerna är att patienten vid utskrivning från slutenvård ska delges en fullständig och korrekt läkemedelslista med en läkemedelsberättelse. I den ingår en beskrivning av syfte och mål med läkemedelsbehandlingen, eventuella ordinationsändringar och vad patienten kan förvänta sig för resultat. Vid dokumentation i journalsystemet ska läkemedelsberättelsen kopplas till ett sökord. År 2020 var andelen patienter med sökbar läkemedelsberättelse i journalen 67 procent, jämnt fördelat mellan könen. Det är en ökning med fyra procentenheter jämfört med föregående år. Målet för 2020 om att 60 procent av målgruppen ska ha fått en läkemedelsberättelse vid utskrivning har uppnåtts.

Läkemedelsgenomgång innebär kartläggning av patientens läkemedelsanvändning och efterföljande åtgärder. Andel patienter 75 år eller äldre med minst fem läkemedel som har en journalförd läkemedelsgenomgång med tillhörande sökord i primärvården uppgick under 2020 till 32 procent av målgruppen, något fler kvinnor än män.. Resultatet är oförändrat jämfört med föregående år. Målet är att 50 procent av målgruppen ska ha fått minst en läkemedelsgenomgång journalförd med sökord vid kontakt med vården.

Coronapandemin bedöms inte ha haft någon betydande påverkan på måluppfyllelsen för dessa mått.

Strategiskt mål: En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god jämställd kvalitet oavsett leverantör

FRAMGÅNGSFAKTOR: EFFEKTIV VERKSAMHET

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal målsatta processer/verksamheter i flera perspektiv som följs upp	RS		Öka		

Närsjukvården har nio värdekompasser som är identifierade och målsatta, inga nya har tagits fram under 2020. Division service har 20 servicekompasser som är framtagna under tidigare år. Arbete pågår i övriga divisioner med att sammanställa befintliga mått på motsvarande sätt.

Arbete pågår med att integrera jämställdhetsperspektiv i ordinarie verksamhet samt att säkerställa att kvalitetssäkrade beslut utifrån jämställdhet kan tas. Övergripande handlar detta om att främja en mer jämställd styrning och ledning. Stöd ges i arbetet via Sveriges kommuner och regioner (SKR) i och med att Region Norrbotten har deltagit som en av fem ”modellregioner” där syftet är att jämställdhetsintegrera organisationen, med fokus på styrkedjan. Region Norrbotten deltar också i SKR:s arbete med att ta fram särskilda indikatorer för jämställdhet för kommuner respektive regioner (Öppna jämförelser), samt ser över nya sätt för analys och uppföljning inom området.

Strategiskt mål: Nöjda och delaktiga patienter och medborgare

FRAMGÅNGSFAKTOR: EN PERSONCENTRERAD VERKSAMHET DÄR PATIENTER OCH NÄRSTÅENDE ÄR MEDSKAPARE I VÅRD, REHABILITERING OCH UTVECKLING

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel SIP där den enskilde deltagit i mötet vid hälsocentraler	RS		80 %		
Antal anmälningar till patientnämnden inom området kommunikation	RS	K	Minska		
		M	Minska		
Antal besök på patientnämndens sida på norrbotten.se	PN		Öka 5 %		
Anmälare får svar från vården inom sex veckor	PN		70 %		
Stödperson utses senast inom fem arbetsdagar efter att anmälan om stödperson inkommit	PN		100 %		

Samordnad individuell planering i öppen vård

Från och med 2018 finns en ny lag om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Lagen ställer krav på samordning av insatser för personer med behov av vård, stöd och omsorg från flera aktörer. Regionen har tillsammans med intresseorganisationen Norrbottens kommuner tagit fram en gemensam riktlinje för samverkan samt utvecklat och infört förändrade arbetsätt för att fullgöra lagkraven. Total upprättades 1 485 samordnade planer vid regionens hälsocentraler. Andelen samordnade individuella planer där den enskilde deltagit vid framtagande av planen uppgick till 72 procent i genomsnitt,

vilket är oförändrat jämfört med föregående år och lägre än målet på 80 procent. Knappt hälften av hälsocentralerna uppnådde målet.

Patientnämnden

Patientnämnden registrerade totalt 732 ärenden under 2020. Det är en minskning med 11 procent jämfört med föregående år. Flest registrerade ärenden gällde synpunkter på vård och behandling (51 procent) och kommunikation (20 procent). Totalt 148 ärenden handlade om upplevda brister inom området kommunikation, vilket är något färre än föregående år. Av dessa ärenden var 15 stycken på något sätt relaterade till covid-19. De vanligaste underkategorierna för kommunikationsärenden var bemötande (51 procent), information (41 procent) och delaktighet (7 procent). Av ärendena gällde 68 procent kvinnor och 32 procent män. Statistiken för kommunikationsärenden är i stort sett oförändrad jämfört med föregående år.

Ärenden som inkommer och handläggs av patientnämnden utgör grunden för patientnämndens arbete och en förutsättning för detta är att nämnden och dess uppdrag är känt bland medborgarna. Genom att arbeta aktivt med informationsinsatser både mot allmänheten och mot vårdpersonalen ökar kännedomen om det arbete som nämnden bedriver och det stöd som kan erbjudas. På grund av den rådande situationen med pandemin har många informationsinsatser inte kunnat genomföras.

En kvalitativ och effektiv handläggning av inkomna ärenden inom beslutade tidsgränser samt att patienten får återkoppling inom angiven tidsgräns bidrar till nöjda patienter och medborgare samt skapar förutsättning för nämndens analysarbete. Vårdgivaren har fyra veckors svarstid till nämnden, vid behov kan svarstiden i undantagsfall förlängas. Under 2020 besvarades 68 procent av ärendena inom sex veckor, vilket inkluderar tid för postgång och ärendehandläggning hos patientnämnden.

För att de tvångsvårdade patienter som önskar en stödperson ska kunna få sina önskemål avseende till exempel intresseområden och språk tillgodosedda arbetar nämnden för att ha för att ha en så god och bred tillgång på stödpersoner som möjligt. Under 2020 har stödperson tillsatts till de patienter där begäran om stödperson inkommit.

Nationell patientenkät

Nationell patientenkät undersöker patientupplevelser inom hälso- och sjukvården. Undersökningen riktar sig till dem som nyligen varit i kontakt med vården och patienten ombeds utvärdera det senaste besöket. Under 2020 har mätningar genomförts inom rehabilitering och hjälpmedel samt inom akutmottagningar. Resultaten från mätningarna kommer att redovisas under våren 2021. Även en mätning inom specialiserad somatisk öppen- och slutenvård var planerad till 2020, men har skjutits upp till 2021 på grund av pandemin.

Utbetalda arvoden för patient- och brukarmedverkan

Regionen arbetar tillsammans med patient- och brukarråd för att utveckla vården utifrån patienternas erfarenheter och behov. Individer som deltar i dessa råd har möjlighet att få arvoden för deltagande under en hel- eller halv dag. Regionen har som mål att deltagandet ska öka och följer därför utvecklingen med betalda arvoden som indikator. Arvodet är ett schablonbelopp om 900 kronor för heldag och 450 kronor för halvdag. Under 2020 har arvoden utbetalats med totalt 9 348 kr, vilket är en minskning med över 80 procent jämfört med 2019. Minskningen beror på att förutsättningarna för medverkan under året har begränsats av pandemin.

Medborgarkaféer för dialog om hälsa och vårdens utveckling

Vården står inför en omställning. För att få veta mer om vad medborgarna tycker kring olika utvecklingsfrågor bjuder regionen in till medborgarkaféer på olika platser i länet. Under 2020 har dock inga medborgarkaféer kunnat genomföras med anledningen av pandemin.

Strategiskt mål: En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet

FRAMGÅNGSFAKTOR: DIGITALISERING DRIVER OMSTÄLLNING

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa genomförandet av digitaliseringsstrategins handlingsplan	RS		-		

Digitaliseringen har drivit omställningen med stor kraft under 2020 på grund av covid-19-pandemin. Tack vare ett aktivt digitaliseringsarbete stod regionen väl rustat när pandemin skapade en ökad efterfrågan av digitala tjänster. Aktiviteterna i digitaliseringsstrategins handlingsplan har i stort sett fullföljts med undantag av ett fåtal som tvingats pausa på grund av att verksamheten inte klarat av att bedriva utveckling i samma takt som normalt på grund av pandemin.

Strategiskt mål: En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet

FRAMGÅNGSFAKTOR: VÅRT DEMOGRAFISKA FÖRSPRÅNG DRIVER FÖRNYELSE

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa förnyelsearbetet som leder till nya vårdtjänster inom hälsa och vård	RS		-		-

Regionen har lyckats att behålla sin status som tre-stjärnig referenssite inom e-hälsa i EU. Samtidigt har antalet utvecklingsprojekt i samverkan med externa parter och förnyelsearbetet som leder till nya vårdtjänster till stora delar

pausats på grund av den pågående pandemin. Ett antal nya vårdtjänster har lanserats under året med Digitalen som det bästa exemplet.

Strategiskt mål: En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet

FRAMGÅNGSFAKTOR: VERKSAMHETEN UTVECKLAS FÖR ATT SVARA MOT BEHOVEN

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Mötesplats för länets aktörer för att utveckla Norrbotten	RUN		Ett forum/ år		
Dialog med länets kommuner	RUN		Bibehåller eller öka		
Antal ärenden inkomna till patientnämnden via 1177	PN		Öka 5 procent		
Antal fördjupade analysrapporter	PN		2		
Antal deltagare vid stödpersonutbildningar	PN		Öka		

Dialog med kommunerna

Regionen har under året utvecklat sina dialoger med kommunerna. Den påbörjade kommuntornén avslutades hösten 2020. Pandemin och effekterna på kulturliv, näringsliv och kommunikationer till och från länet har inneburit täta dialoger med kommunerna på både politisk- och tjänstepersonnivå. På så sätt har regionen fått en bra bild över vilka åtgärder som behövs och hur våra verktyg kan utformas för bästa nytta.

I samband med branden på Polarbröds bageri etablerades en nära dialog med Älvsbyns kommun och Arbetsförmedlingen kring hur regionen och övrigt näringsliv kan vara behjälplig i kommunens utvecklingsarbete och fånga upp del av den personal som drabbats av branden. Regionen deltog även i diskussionerna som fördes inför inspelningen av Robinson i Haparanda skärgård. De fysiska mötena ersattes med digitala möten och även de har kunnat genomföras med god kvalitet och resultat.

Konferensen Utveckla Norrbotten

Den årliga konferensen Utveckla Norrbotten har inte genomförts i år på grund av pandemin. Den var först planerad att genomföras i april men sköts upp till hösten. När det inte heller då gick att genomföra den påbörjades arbetet med att planera för en digital konferens som kommer ske under 2021.

Ökad användning av digitala verktyg och fördjupade analysrapporter inom Patientnämnden

Nämnden önskar se en ökad användning av digitala verktyg då det underlättar ärendehanteringsprocessen genom att anmälaren är säkert identifierad och återkoppling kan ske direkt i systemet. Nämnden avser att fortsätta utvecklingen med att löpande analysera inkomna ärenden på ett strukturerat sätt genom fördjupade rapporter inom specifika analysområden.

Andelen ärenden inkomna via 1177-Vårdguiden har ökat från 27 procent av det totala antalet ärenden 2019 till 36 procent av det totala antalet ärenden 2020. Antalet fördjupade analysrapporter har ökat från en till två rapporter.

Strategiskt mål: En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet

FRAMGÅNGSFAKTOR: MÖTESPLATSER FÖR KULTUREN OCH DET CIVILA SAMHÄLLET

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Att tillsammans med nationella minoriteter och urfolket samerna arrangera forum där minoriteters kultur och utveckling är på dagordningen	RUN		Ett forum/år		

Samråd och projekt för utveckling och samverkan

Under 2020 har Region Norrbotten haft två centrala samråd med samiska företrädare och två centrala samråd med företrädare för nationella minoriteter. På de centrala samråden har delar av regionens Regionala utvecklingsstrategi (RUS) och utvärdering av utvecklingsinsatser i Norrbottens kulturplan avhandlats tillsammans med andra aktuella frågor. Region Norrbotten har även haft sitt första Unga samråd med representanter för samiska och tornedalska ungdomsorganisationer. Där diskuterades bland annat möjligheter för unga att påverka samhällsutvecklingen.

Under året har regionen påbörjat en förstudie för att undersöka möjligheten att etablera en kulturell mötesplats för tornedalingar, *Kultursamlade verksamheter för tornedalingar, kväner och lantalaiset*. Förstudien tittar på innehåll, organisering och finansiering och genomförs i nära samverkan med den berörda nationella minoriteten. Förstudien ska vara klar under 2022.

Polarbibblo - centrum för barns berättelser och skapande på meänkieli, samiska och svenska, är en mötesplats på internet för barn som vill utveckla sitt skrivande och skapande. Polarbibblo utvecklas just nu på meänkieli och samiska språk och kommer i framtiden även finnas på finska. Polarbibblo drivs av Regionbiblioteket Norrbotten i samarbete med folkbiblioteken i Norrbotten. Uppdateringar sker kontinuerligt och projektet väntas vara klart 2022.

Region Norrbotten har arbetat med att genomföra dialoger inom ramen för arbetet som syftar till att formalisera samverkan med civilsamhället för att möta samhällsutmaningar. Till dessa dialoger har såväl minoritets- som kulturområdet bjudits in att delta.

Medarbetare

Perspektivet Medarbetare visar hur Region Norrbotten är en attraktiv arbetsgivare som tar tillvara medarbetarnas resurser och låter dem växa och utvecklas tillsammans i arbetet. Skapar förutsättningar och stöd för chefer att framgångsrikt leda verksamhet och medarbetare genom ett hållbart ledarskap.

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Hållbar kompetensförsörjning oavsett leverantör (RS)		En arbetsgivare som är attraktiv (RS)
		Rätt använd kompetens (RS)
Tydlig ledning och styrning (RS)		Ledarskap som främjar förnyelse (RS)
		Chefer som företräder arbetsgivaren (RS)
Delaktighet, ansvar, uppskattning och inflytande (RS)		Engagerat medarbetarskap (RS)
Skapa incitament för innovation och nyskapande inom verksamheterna (RS)		Samlat metod- och processtöd för förbättring, innovation/förnyelse (RS)
		Verksamhetsnära forskning och förnyelsearbeten som främjar förbättring (RS)

Hållbar kompetensförsörjning oavsett leverantör

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet inte är uppfyllt. Coronapandemin har under perioden haft stor påverkan på regionens verksamheter och resulterat i omfattande förändringar. Under året har sjukfrånvaron ökat då medarbetare sjukskrivit sig i enlighet med myndigheternas rekommendationer. Andelen extra arbetad tid har ökat på grund av höjd beredskap under pandemin samt till följd av högre sjukfrånvaro bland medarbetarna.

Andelen främjande och förebyggande insatser har minskats då efterfrågan på uppdrag som är kopplade till organisatorisk och social arbetsmiljö i arbetsgrupper samt krisstöd har ökat.

Tydlig ledning och styrning

Den samlade bedömningen är att målet inte är uppfyllt. Den långsiktiga chefs- och ledarutvecklingen för ett hållbart ledarskap är fortsatt pausad i avvaktan på regionens omställning samt på grund av pandemin. Regionen har tvingats fokusera på att tydliggöra ledning och styrning för det akuta läget och på mer kortsiktiga lösningar.

Delaktighet, ansvar, uppskattning och inflytande

Det är inte möjligt att göra en bedömning av måluppfyllelsen, då ingen medarbetarundersökning genomförts under året. Samtliga medarbetare och chefer har på olika sätt varit engagerade i förändringsarbetet i och med pandemin. Regionen, dess medarbetare och chefer har fått mycket uppmärksamhet och uppskattning i media, från medborgare och internt.

Skapa incitament för innovation och nyskapande inom verksamheterna

Arbetet med att förbättra de metoder som används i utvecklingsprocessen har till stora delar pausats. Bland annat har seminarieserien Genomförandekraft ställts in till följd av coronapandemin. Stora delar av forskningsaktiviteterna har skjutits på framtiden. Även om arbetet med utvecklingsprocessen och ledningssystemet pågått under året är bedömningen att detta mål endast delvis är uppfyllt.

Strategiskt mål: Hållbar kompetensförsörjning oavsett leverantör

FRAMGÅNGSFAKTOR: EN ARBETSGIVARE SOM ÄR ATTRAKTIV

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Total Sjukfrånvaro, Vi följer även sjukfrånvaron för kvinnor och män men sätter inga delmål.	RS	K	2020: 4,8 %, Kort: 49 %, Lång: 51 %	▲	↓
		M	2020: 4,8 %, Kort: 49 %, Lång: 51 %	▲	↓
Andel främjande och förebyggande insatser inom Företagshälsan	RS		80 %	▲	↓
Extratid	RS		Minska	▲	↓

Regionens totala sjukfrånvaro ligger på 6,3 procent för helåret, vilket är en ökning med 1,8 procentenheter jämfört med föregående år. Den korta sjukfrånvaron står för 3,3 procent och långtidsfrånvaron för 3 procent. Den positiva trenden med sänkt sjuktal har därmed brutits. På grund av pandemin har fler medarbetare sjukskrivit sig, detta enligt myndigheternas rekommendationer. April månad hade den årshögsta sjukfrånvaron på totalt 9,6 procent. Högst sjukfrånvaro har division Folk tandvård med 8,2 procent på helåret. Sjukfrånvaron skiljer sig åt mellan män och kvinnor. Kvinnorna har 6,8 procent medan männen har 4,3 procent sjukfrånvaro.

I Region Norrbotten har extratiden, andelen timmar utöver ordinarie sysselsättningsgrad, ökat med drygt 5 procent jämfört med föregående år. Övertiden har ökat med 9,7 procent, läkarnas jour och beredskap har ökat med 9,1 procent och övrig jour och beredskap minskat med 10,8 procent. Ökningen beror

på beredskapen för att hantera pandemin och det ökade vårdbehovet samtidigt som sjukfrånvaron har ökat hos medarbetarna.

Under året har regionens chefer hanterat verksamheten med påverkan av pandemin, semesterperioden och hög sjukfrånvaro, vilket sammantaget inneburit en högre belastning på både chefer och medarbetare än normalt. Scheman med 12,5-timmars pass har använts i stor utsträckning, vilket krävt längre tid för återhämtning. Den ökade sjukfrånvaron bland medarbetarna har även inneburit mer arbete med bemanning och schemaläggning än normalt för cheferna.

4245 medarbetare har under året nyttjat sitt friskvårdsbidrag vilket motsvarar 60 procent av de anställda. Den faktiska pensionsåldern för regionens medarbetare uppgick under 2020 till 64,4 år. 65 år för män och 64,4 för kvinnor.

Företagshälsan

Under pandemin har Företagshälsan löpande uppdaterat sig i fråga om arbetsmiljöns lagkrav samt rekommendationer, riktlinjer och förtydliganden från Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten och andra myndigheter samt Sveriges kommuner och regioner, SKR. Vidare har de kunnat omsätta den nya informationen i organisationens rutiner och riktlinjer då enheten har stor kunskap om Region Norrbottens verksamhet och organisation. Enhetens anställda har bidragit med expertkunskap inom exempelvis skyddsutrustning samt erbjudit krisstöd på individ-, grupp- och organisationsnivå. Denna insats bedöms komma att behövas en lång tid framöver. De har också bidragit med stöd i riskbedömningsprocessen gällande pandemin genom framtagning av mallar och praktiskt stöd till verksamheten. Under 2020 är de hälsofrämjande och förebyggande insatserna inom Företagshälsan 64 procent av antalet utförda timmar. Detta är en minskning med 11 procentenheter jämfört med 2019. Denna minskning kan härledas till pandemin och omställningsarbetet som genomförs i regionen, faktorer som lett till en ändrad karaktär på de uppdrag som Företagshälsan utför. De hälsofrämjande uppdragen har haft lägre efterfrågan under 2020. Av det totala antalet insatser har 0,8 procent varit hälsofrämjande, att jämföra med 2019 då 4,5 procent av insatserna var hälsofrämjande. I fråga om förebyggande insatser har det under 2020 skett en minskning av både utbildningsuppdrag och stöd till verksamheterna i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Under året har det skett en stor ökning i antal timmar som Företagshälsan stödjer i rehabiliteringsärenden och arbetsförmågebedömningar. Andra efterhjälpande insatser som har haft stor efterfrågan under året är uppdrag kopplade till organisatorisk och social arbetsmiljö i arbetsgrupper samt krisstöd.

Riktlinje gällande kränkande särbehandling, mobbning och trakasserier

Region Norrbotten har beslutat om en riktlinje samt rutiner och anmälningsförfarande gällande kränkande särbehandling, mobbning och trakasserier. Enligt riktlinjen och regionens medarbetarpolicy accepteras inte någon form av kränkande särbehandling, mobbning eller trakasserier. Detta gäller alla – chefer, medarbetare, elever, praktikanter och inhyrd personal – oavsett roll eller

funktion. Arbetsgivaren ska vidta främjande och förebyggande åtgärder för att undvika att kränkande särbehandling, mobbning eller trakasserier uppkommer.

Jämställd arbetsplats

Årligen bedöms regioner i Sverige av Skandinaviska Nyckeltalsinstitutet AB avseende hur jämställda arbetsplatserna är. Nyckeltalet baserar sig på nio indikatorer som tillsammans ger ett samlat värde för organisationens jämställdhetsarbete (JÄMIX-index). Indikatorerna omfattar yrkesgrupper, ledning, lika chefskarriär, lön, långtidssjukfrånvaro, föräldraskap, sysselsättningsgrad, tillsvidareanställningar och aktivt arbete. Region Norrbotten har under 2020 förbättrat sitt värde till 122 poäng, att jämföra med 103 poäng under 2019. Det är framförallt inom tre områden som förbättringar har skett, inom de andra områdena är resultatet på samma nivå som föregående mätning.

Kvinnor och män ska ha tillsvidareanställning i lika stor omfattning. I regionen har 91,6 procent av kvinnorna en tillsvidareanställning. Motsvarande siffra för männen är 88,9 procent. Differensen mellan könen har minskat till 2,7 procent vilket är en klar förbättring från föregående år då skillnaden var 8,6 procent. Ett långsiktigt arbete för att få tillsvidareanställningar att utgöra normen kan vara en förklaring.

Kvinnor och män ska i lika stor utsträckning erbjudas heltidstjänstgöring. Utifrån resultatet för 2020 konstateras att kvinnorna, i sin grundanställning, har lägre sysselsättningsgrad jämfört med männen. Av kvinnorna har 91,2 procent heltidsanställning, medan motsvarande siffra bland männen är 94,7 procent.

Strategiskt mål: Hållbar kompetensförsörjning oavsett leverantör FRAMGÅNGSFAKTOR: RÄTT ANVÄND KOMPETENS (RAK)

Styrmått	Styrrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel kostnad för bemanningsföretag av total personalkostnad.	RS		Minska		

I syfte att förstärka bemanningen i vårdverksamheterna under pandemin har en inventering av medarbetares kompetens genomförts och resurser omfördelats. Även Region Norrbottens nya e-tjänst Digitalen har tillförts bemanning genom omfördelning av resurser. Verksamheterna har arbetat med Rätt Använd Kompetens (RAK) och samarbetat över organisationsgränser. Arbete inom andra verksamheter har bidragit till medarbetares kompetensutveckling.

Inhyrd personal i förhållande till egen personal är 6,9 procent. En minskning med 1,5 procentenheter från värdet 2019 som var 8,4 procent.

Strategiskt mål: Tydlig ledning och styrning

FRAMGÅNGSFAKTOR: LEDARSKAP SOM FRÄMJAR FÖRNYELSE

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel chefer inom regionen som genomgått utbildning i förändringsledning eller förbättringsledning.	RS		Efter behov	▲	▼

Regionens chefs- och ledarutveckling har pausats i avvaktan på regionens omställning, den nya organisationsstrukturen och bemanningen. Pandemin har inneburit att löpande utbildningar i rekryteringsprocessen och arbetsmiljö fått ställas in. En utbildning i rehabiliteringsprocessen med 14 deltagare har ägt rum under perioden. Påbörjade chefs- och ledarprogram har slutförts under året med totalt 31 deltagare fördelade på nio utbildningsdagar. Då ingen medarbetaruppföljning genomförts har index för ledarskap inte kunnat mätas. Det intensiva arbetet med att hantera pandemins påverkan på organisationen har inneburit ett förändrat uppdrag för många chefer och en högre arbetsbelastning. Under perioden har ett stort antal regionövergripande ställningstaganden kring ledning och fördelning av verksamhet gjorts och regionens personalpolitik har förtydligats inom flera områden. Chefer har varit tvungna att leda verksamhet i snabb förändring. HR har satsat mycket resurser på att stödja dem.

Strategiskt mål: Tydlig ledning och styrning

FRAMGÅNGSFAKTOR: CHEFER SOM FÖRETRÄDER ARBETSGIVAREN

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal chefer som har gått utbildning i arbetsgivarrollen	RS		80 %	▲	▼
Andel chefer som anser sig ha förutsättningar för att utöva sitt ledarskap	RS		Öka	◊	

Den långsiktiga chefs- och ledarutvecklingen för ett hållbart ledarskap har fortsatt pausats i avvaktan på regionens omställning samt på grund av pandemin. Regionen har tvingats fokusera på att tydliggöra ledning och styrning för det akuta läget och på mer kortsiktiga lösningar. Planerade utbildningar i arbetsgivarrollen har fått ställas in med anledning av pandemin.

Regionen har under pandemin arbetat fram förslag och förtydligande samt tagit beslut i ett antal pandemirelaterade frågor, till exempel avseende omfördelning av personal över organisatoriska gränser och mellan olika orter. Ytterligare en fråga har handlat om medarbetarnas arbetsskyldighet. Chefer har i samarbete med HR och Företagshälsan utfört ett flertal riskanalyser i verksamheterna under året. Nya rutiner inom arbetsmiljö, ledning och styrning har tagits fram och många befintliga rutiner har uppdaterats. Kommunikation och information till chefer och medarbetare har varit intensiv.

Andel chefer som har förutsättningar att utöva sitt ledarskap kan inte mätas då ingen medarbetarundersökning är genomförd.

Strategiskt mål: Delaktighet, ansvar, uppskattning och inflytande

FRAMGÅNGSFAKTOR: ENGAGERAT MEDARBETARSKAP

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/ M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Totalindex i mätningen Hållbart medarbetarengagemang (HME)	RS		Öka		
HME ledarskap, index (MAU)	RS		Öka		

Pandemin har satt fokus på sjukvården och dess yrkesgrupper som har erhållit mycket uppskattning både externt och internt. Medarbetarna har i hög grad varit fokuserade i arbetet med att hantera pandemin.

Regionen har arbetat för att skapa tydlighet i frågor kopplade till ledning och fördelning av personal, däribland samarbete över organisationsgränser. En stor gemensam kraftsamling har gjorts för att hantera det akuta läget. Via arbetet med metoden Rätt använd kompetens, RAK, och omflyttning av personal har förståelsen för organisationen som helhet förbättrats. Medarbetarengagemang och ledarskapsindex går inte att mäta då dessa siffror tas från medarbetaruppföljning, vilken inte genomfördes under året.

Strategiskt mål: Skapa incitament för motivation och nyskapande inom verksamheterna

FRAMGÅNGSFAKTOR: SAMLAT METOD- OCH PROCESSTÖD FÖR FÖRBÄTTRING, INNOVATION/FÖRNYELSE

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/ M	Mål 2020	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Utvecklingsprocessen innehåller metoder och verktyg som säkrar både förnyelse, innovation och förbättring.	RS		En samlad metodbank finns etablerad		
Genomförandekraft- antal seminarier och reflektionscaféer	RS		6		

På grund av coronapandemin har seminarieserien ”Genomförandekraft” ställts in för året. Inom ramen för regionens ledningssystem har metoder och verktyg i utvecklingsprocessen tagits fram och dokumenterats.

Strategiskt mål: Skapa incitament för motivation och nyskapande inom verksamheterna

FRAMGÅNGSFAKTOR: VERKSAMHETSÄRÅR FÖR FORSKNING OCH FÖRNYELSEARBETEN SOM FRÄMJAR FÖRBÄTTRING

Styrmått	Styrelse/ nämnd	K/ M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal vetenskapliga publikationer	RS		80		

Verksamhetsnära forskning

För att säkerställa att regionen uppfyller sina åtaganden inom forskning har arbetet med att förbättra forskningens förutsättningar fortsatt. Målet är att effektivisera den verksamhetsnära forskningen och bibehålla regionens akademiska miljö. Förutsättningarna för forskning har försämrats under 2020. Detta som en följd av att egna avsättningar för forskningsmedel minskat, samtidigt som erhållna medel via Läkarutbildningen vid fyra orter (LP4U) blivit mindre. Till följd av covid-19 har forskningsaktiviteten reducerats inom de flesta verksamheter, vilket inneburit att forskningsprojekt inte kunnat genomföras i samma takt som planerat. Detsamma gäller forskarstudier där medarbetare minskat ned aktivitetsgrad för att istället tjänstgöra kliniskt.

Forskningskompetensen mätt via antal disputerade medarbetare vid årets slut är 119,5, en ökning med fem personer sedan 2019. Ökningen utgörs av nyantagna doktorander och medarbetare som disputerat under året.

Antalet vetenskapliga publikationer var 76 under 2019 och ökade till 85 under 2020. Ökningen ska ses i ljuset av minskad aktivitet inom forskningen bland medarbetare, varför det bedöms som synnerligen god måluppfyllelse.

Ekonomi

Perspektivet Ekonomi beskriver hur Region Norrbotten hushållar med tillgängliga resurser för att skapa och behålla en god ekonomi som ger rimlig handlingsfrihet.

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
God ekonomisk hushållning (RS, RUN, PN)		Verksamheten är anpassad till den aktuella intäktsnivån (RS, RUN)
Ökade intäkter (RS, RUN)		Framgångsrikt påverkansarbete (RS)
		Rätt nivå på patient- och egenavgifter (RS)
		Skapa förutsättningar för ökad befolkning (RUN)
		Mobilisera externt utvecklingskapital (RUN)
		Avgifter på externa uppdrag och konsultativa tjänster (RUN)
Effektiv verksamhet minst i paritet med riks-snittet i våra verksamheter (RS, RUN, PN)		Kostnadseffektiva processer (RS, RUN)

Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på 10 procent (RS, RUN)		Ekonomiska handlingsplanerna genomförs och andra kostnader ökar inte mer än plan (RS, RUN)
---	---	--

God ekonomisk hushållning

Den samlade bedömningen är att målet - god ekonomisk hushållning – ur ett finansiellt perspektiv uppnås år 2020. Regionen redovisar ett mycket bra ekonomiskt resultat för året. Den påbörjade omställningen hösten 2019 ger positiv effekt men även pågående pandemi och dess effekter på verksamhet och ekonomi påverkar resultatet. Staten har ersatt regionen för merkostnader och även ökat de generella statsbidragen, bl a för minskade skatteintäkter. Under de närmaste åren har regionen balans mellan intäkter och kostnader men för en långsiktigt hållbar ekonomi behöver regionen fullfölja den påbörjade omställningen (700 mnkr) av verksamheten. Det finansiella resultatmålet; balanskravsresultat som är 1 procent av skatter, bidrag och utjämning, uppnås med god marginal och är 10,6 procent. Det positiva resultatet har inneburit att regionens soliditet för första gången är positivt även med hela pensionsåtagandet medräknat.

Divisionerna och regiongemensamma verksamheter redovisar sammantaget en ekonomi i balans för året 2020. Hälso-och sjukvårdsdivisionerna har fortfarande ett underliggande underskott i storleksordningen ca 140 mnkr som kräver fortsatt arbete med åtgärder för att nå balans.

Ökade intäkter

Den samlade bedömningen är att målet- ökade intäkter- delvis uppnås. Framgångsfaktorerna är bland annat framgångsrikt påverkansarbete, skapa förutsättningar för ökad befolkning, mobilisera externt utvecklingskapital, rätt nivå på patient- och egenavgifter. Planerade åtgärder har genomförts eller pågår. Tex har översyn av patient- och egenavgifterna utförts och regionfullmäktige har fattat beslut om nya avgifter att gälla från och med 1 april 2020. Med anledning av neddragen verksamhet på grund av omställning till covid-vård så har intäkterna dock minskat under året.

Effektiv verksamhet minst i paritet med riksnittet i våra verksamheter

Den samlade bedömningen är att årets mål för - en effektiv verksamhet med kostnader i nivå med riket- delvis uppnås. Förklaringen till att det inte uppnås helt är pandemins effekter på vårdens produktivitet. Regionen har högre kostnader för att bedriva hälso-och sjukvård än jämförbara sjukhus i riket. Under flera år har produktiviteten minskat. Under 2019 började arbetet med att effektivisera processer och flöden i hälso-och sjukvården att ge ekonomisk effekt och produktiviteten förbättrades på samtliga sjukhus och skillnaden i kostnadsnivå jämfört med riket minskade. Kostnaderna har fortsatt att minska under 2020 som en följd av den påbörjade

omställningen men även på grund av neddragen planerad verksamhet, framför allt under andra kvartalet. Målet ökad produktivitet nås under första kvartalet men inte under andra kvartalet. Tredje kvartalet visar oförändrad produktivitet och fjärde kvartalet kan ännu inte mätas. Pandemins effekter på produktiviteten för helår 2020 är således svåra att bedöma. Läkemedelskostnader/invånare fortsätter att minska och uppnår årets mål.

Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på 10 procent

Bedömningen är att målet delvis uppnås. Framgångsfaktorn är att de ekonomiska handlingsplanerna genomförs och att andra kostnader inte ökar mer än planerat.

Uppföljningen av divisionernas ekonomiska handlingsplaner visar att ca 202 mnkr, 54 procent, har effektuerats under året. Den ekonomiska hemtagningen är påverkad av att verksamheterna har fått ställa om till covid-vård och arbetet med handlingsplanerna har delvis fått pausas.

Strategiskt mål: God ekonomisk hushållning

FRAMGÅNGSFAKTOR: VERKSAMHETEN ÄR ANPASSAD TILL DEN AKTUELLA INTÄKTSNIVÅN

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Regionens balanskravsresultat i förhållande till skatt, utjämning och generella statsbidrag, %	RS		2,5 %		↑
Alla divisioner och regiongemensamt bedriver verksamhet inom budget	RS		100 %		↑
Avsättning till pensioner inkl ansvarsförbindelse och löneskatt, konsolideringsgrad	RS		64 %		↑
Alla verksamheter bedriver verksamhet inom budget	RUN		100 %		↓
Nämnden bedriver verksamhet inom budget	PN		100 %		→

Kulturinstitutionerna

Effekterna av coronapandemin och omställningen med dess anställningsstopp har medfört att kulturinstitutionerna genererar ett överskott.

Länstrafiken i Norrbotten

Med anledning av coronapandemin har Länstrafikens passagerare minskat kraftigt. Bolagets preliminära resultat visar på ett underskott om 24 miljoner kronor, där Region Norrbottens andel uppgår till 18 miljoner kronor (avser underskottet på stomlinjerna). Staten har gått in med särskilt riktade medel till kollektivtrafiken, totalt 3 miljarder kronor under 2020, som fördelats till respektive regional kollektivtrafikmyndighet i Sverige för perioden 1 mars – 30 juni. Länstrafiken i Norrbotten har beviljats 13,7 miljoner kronor.

Kommentarer till övriga styrmått

Kommentarer till resultat för övriga styrmått under strategiska målet lämnas i avsnittet Resultat och ekonomisk ställning i regionens årsredovisning på sidorna 38-49.

Strategiskt mål: Ökade intäkter

FRAMGÅNGSFAKTOR: FRAMGÅNGSRIKT PÅVERKANSARBETE

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa konkreta aktiviteter på stockholmskontoret	RS				

Pandemin har påverkat den politiska agendan och därmed arbetet med påverkansfrågorna under 2020. Stockholmskontorets funktion som en mötesplats för samtal och påverkan har begränsats. Samtidigt har den nya verkligheten med en mängd digitala möten ökat tillgängligheten till arenor och beslutfattare.

Strategiskt mål: Ökade intäkter

FRAMGÅNGSFAKTOR: RÄTT NIVÅ PÅ PATIENT- OCH EGENAVGIFT

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Förändring av patient- och egenavgifter	RS				

Under året har en översyn gjorts av patient- och egenavgifterna och regionfullmäktige har fattat beslut om nya avgifter att gälla fr o m 1 april 2020. Kraftigt minskad verksamhet till följd av Covid verksamhet har dock inneburit minskade patientintäkter.

Strategiskt mål: Ökade intäkter

FRAMGÅNGSFAKTOR: SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÖKAD BEFOLKNING

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal projekt som inriktar sig mot attraktiva livsmiljöer ska öka	RUN		Öka		

Världsarvet Struve

Under perioden har en satsning skett på att tillgängliggöra världsarvet Struves meridianbåge på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Ett attraktivt, pedagogiskt, kulturellt och turistiskt besöksmål har utvecklats tillsammans med flera grupper. Unescos världsarv är en regional styrka såväl i civilsamhället som i näringslivet. Projektet producerar förutom olika rapporter och workshops ett set med produkt- och tjänsteidéer för fri användning, där man tagit hänsyn till gränsöverskridande, lokala och regionala aspekter. De digitala kunskapspaketerna kan laddas ner i aktörernas egna hemsidor i olika språk och delar kommer även att översättas till samiska. Miljöbilder som är tagna med hjälp av 360-gradersmetoden kan man se med sin mobil och museer kan nyttja teknologin, även med hjälp av bland annat virtuella glasögon.

Långsiktigt kommer satsningen att bygga upp och utveckla ett kulturturistiskt besöksmål som omfattar flera länder och bidrar till områdets attraktionskraft och ett intresse från övriga världen. Barnens och de ungas intresse och kunskaper om internationella sammanhang, genom lokalkännedom och historia, ökar förståelsen av omvärlden. Skolorna kan bli inspirerade med frågor kring världsarv och Unescos roll och till och med bli så kallade Unescoskolor.

Strategiskt mål: Ökade intäkter

FRAMGÅNGSFAKTOR: MOBILISERA EXTERNT UTVECKLINGSKAPITAL

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Struktur- fundsprogram för ERUF, ESF och Inter- reg skrivs	RUN		Programmen är skrivna		-

Arbetet med regionaliserade naturresursavgifter

Ökad lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser är viktigt för att Norrbotten ska kunna ha en viktig roll i omställningen till ett hållbart samhälle med mindre klimatpåverkan. Både metaller och förnybar el är avgörande för att klara EU:s gröna omställning. För att belysa sambandet mellan lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser och ekonomisk återföring har en rapport tagits fram. Den tar sin utgångspunkt i Norrbottens roll i omställningen till ett hållbart samhälle med mindre klimatpåverkan. Rapport-

ten visar övergripande på olika modeller på ekonomisk återbäring och har presenterats på Regionala utvecklingsnämnden. Regionala utvecklingsnämnden har hösten 2020 beslutat att införandet av regionala naturresursavgifter ska vara en påverkansfråga för regionen.

Skrivarbetet för nya EU-program fortskrider

Arbetet med att skriva fram de nya EU-programmen har fortsatt med oförminskad styrka under perioden. Ett förslag till program för Regionalfonden är nu inlämnad till regeringen. Regionalfondsprogrammet innehåller förslag på insatser inom innovationer och företagande, klimat och energi och infrastruktur.

Region Norrbotten har även blivit utsedd som koordinator för framtagande av Interregprogrammet för norra Sverige tillsammans med norra Finland och norra Norge. Det nya programmet Interreg Aurora skrivs fram i samverkan med Sametinget i dialog med Näringsdepartementet och Länsstyrelsen i Norrbotten. Även EU-programmet Kolarctic skrivs nu fram i samverkan med Finska Lappland.

För övriga EU-program som ESF+ och JTF (Just Transition Fund) har Region Norrbotten ännu inte fått något uppdrag/erbjudande om att skriva fram nya handlingsplaner.

Strategiskt mål: Ökade intäkter

FRAMGÅNGSFAKTOR: AVGIFTER PÅ EXTERNA UPPDRAG OCH KONSULTATIVA TJÄNSTER

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Översyn av externa uppdrag och framtagning av riktlinje för avgifter av Norrbottens museums externa uppdrag och konsultativa tjänster	RUN			●	

Stöd och avgifter inom kulturmiljöområdet på Norrbottens museum

Norrbottens museum har under året genomfört en översyn av externa uppdrag och avgifter. I linje med detta har museet tagit fram och beslutat om ett nytt tillvägagångssätt avseende handläggarstöd och stöd i antikvarisk bedömning till kommunerna. Tillvägagångssättet är indelat i olika nivåer beroende på förfrågningens art. Norrbottens museum har implementerat stödet och avgifterna i verksamheten under året. Det är kommunerna som har det yttersta ansvaret för att Norrbottens gemensamma kulturmiljöer bevaras och behöver stöd i detta. Det nya tillvägagångssättet kommer att underlätta detta och öka samverkan. Även prissättning för uppdrag i enlighet med Kulturmiljölagen (KML) och på uppdrag av Länsstyrelsen har setts över. Dessa uppdrag innefattar antikvarisk medverkan, dokumentationer och arkeologiska uppdrag. I

översynen har även prissättningen vid efterfrågan på bilder från museets bildarkiv integrerats. Sammantaget bedöms målet vara uppfyllt.

Strategiskt mål: Effektiv verksamhet minst i paritet med riksnittet i våra verksamheter

FRAMGÅNGSFAKTOR: KOSTNADSEFFEKTIVA PROCESSER

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Kostnad per producerad DRG-poäng exkl ytterfall enligt nationella KPP-databasen	RS		Minskad skillnad jmf 2018		↑
Kostnad för ytterfall	RS		Minska		↑
Produktivitet utifrån KPP	RS		Öka jmf motsvarande kvartal året innan	Q3	→
Kostnadsandel öppenvård av totalkostnad enligt KPP (inner- och ytterfall)	RS		Öka	Q3	↑
Skillnad i regionens läkemedelskostnad per invånare gentemot Sveriges läkemedelskostnad per invånare	RS		350 kr		↑

Strategiskt mål: Effektiv verksamhet minst i paritet med riksnittet i våra verksamheter

FRAMGÅNGSFAKTOR: EFFEKTIVA PROCESSER

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Identifiera lämplig region för jämförelse/benchmarking	RUN		Jämförbar region identifierad		
Genomsnittskostnad för patientnämnder av motsvarande storlek	PN				
Genomsnittskostnad för utredare på kansli i region av motsvarande storlek	PN				

Benchmarking

Ett arbete har påbörjats med att hitta lämpliga regioner att jämföra sig med. Initialt kommer databasen Kolada, som ger kommuner och regioner stöd för analyser och jämförelser, att användas. Systemet förvaltas och utvecklas av rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Regionen kommer även

att jämföra sin verksamhet med de övriga norrlandsregionerna avseende regional utveckling.

Strategiskt mål: Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på 10 procent

FRAMGÅNGSFAKTOR: EKONOMISKA HANDLINGSPLANERNA GENOMFÖRS OCH ANDRA KOSTNADER ÖKAR INTE MER ÄN PLAN

Styrmått	Styrelse/nämnd	K/M	Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Ekonomiska handlingsplaner, effekt %	RS		100 %		
Aktivitet: Fortlöpande uppföljning av avdelningens ekonomi	RUN		Hålla budget		

Ekonomiska handlingsplaner

Regionstyrelsens ekonomiska handlingsplaner kommenteras i avsnittet Finansiell analys i regionens delårsrapport på sidan [20](#).

Regionala utvecklingsnämndens verksamheter följs upp kontinuerligt. Vid negativ avvikelser från verksamheternas planerade budget sker diskussioner med ansvarig chef om vilka förändringar som är nödvändiga att vidtas för att underskott inte ska uppstå. Nämnden har rådighet över kulturinstitutionerna, vilket man inte har över Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten (RKM). RKM drivs som kommunalförbund där Region Norrbotten är en av medlemmarna. Länstrafiken är ett helägt aktiebolag inom RKM. Nämnden har ett negativt resultat för 2020 med anledning av Länstrafikens negativa resultat. Underskottet balanseras upp av kulturinstitutionerna som har ett överskott.

norbotten.se